

1. כותר עבד-אלעזיז מוחמד חמו
2. אדם מדחת עלי חמו
3. עמותת גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע
ע"י ב"כ עוה"ד מורן גור ו/או אסנת כהן ליפשיץ
ו/או מיכל לופט ו/או סטפאני בן-נון מ"גישה –
המרכז לשמירה על הזכות לנוע"
רחוב הרכבת 42, תל אביב, 67770
דוא"ל: info@gisha.org
טל': 03-6244120 ; פקס: 03-6244130

העותרים

נ ג ד

1. שר הביטחון
2. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
3. מנהלת תיאום וקישור לרצועת עזה
4. המפקד הצבאי באזור הגדה המערבית
ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 9711052
טל': 02-6466965 ; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובה מקדמית לעתירה מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת כבוד השופט הנדל מיום 22.5.17 ולארכה שניתנה, ולקראת הדיון הקבוע בעתירה, מוגשת בזאת תגובת המשיבים לעתירה, כדלקמן.
2. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי המשיבים יתירו את מעברו של העותר 2 (להלן: **העותר**) - תושב רצועת עזה, לאזור יהודה ושומרון (להלן: **האזור** או **איו"ש**) יחד עם אימו, העותרת 1 (להלן: **העותרת**) וארבעת אחיו. כעולה מהעתירה ולמיטב הבנת המשיבים, מטרת הסעד המבוקש הוא השתקעותו של העותר 2 בשטחי האזור.
3. המשיבים יטענו כי דינה של העתירה להידחות על-הסף בשל אי מיצוי הליכים. זאת, מאחר, שכפי שיפורט להלן, נכון לעת הזו, לא הועברה לבחינתם של המשיבים בקשה למתן אישור להשתקעות העותר באזור בהתאם להוראות הנוהל בדבר "טיפול בבקשות השתקעות תושבי רצועת עזה באיו"ש", ומקריאת העתירה עולה כי אף העותרים אינם טוענים כי הגישו בקשה מסוג זה. על כן, ממילא, בקשה להשתקעות העותר באזור לא נבחנה מעולם על-ידי המשיבים, ולא התקבלה החלטה בעניין זה על-ידם, אשר יכולה לעמוד לביקורתו של בית המשפט הנכבד.
4. לאור האמור יטענו המשיבים כי דין העתירה להידחות על-הסף, תוך חיוב העותרים בהוצאות משפט.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

5. העותרת היא פלסטינית תושבת איו"ש, השוהה כעת ברצועת עזה, אם לחמישה ילדים קטינים; עלי (יליד שנת 2001), עביר (ילידת שנת 2003), אחמד ומחמוד (ילידי שנת 2006) ואדם – העותר (יליד 2013). כעולה מהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני המצוי בידי ישראל, העותר 2 הוא תושב רצועת עזה, ואילו העותרת 1 וילדיה האחרים הם תושבי איו"ש.

יצוין, בניגוד לנטען במסגרת העתירה, כי לא כל ילדיה של העותרת נולדו ברצועת עזה. כעולה גם מנספח ע/3 לעתירה עצמה, עלי, בנה הבכור של העותרת, נולד ברמאללה וזהו מענו הרשום. שלושת ילדיה הנוספים של העותרת שאינם צד לעתירה זו, אמנם נולדו ברצועת עזה, אך כעולה מבדיקת גורמי המשיבים, גם הם תושבי איו"ש מיום לידתם, **שכן המען הראשון והיחיד אשר נרשם במועד רישום לידתם על ידי הרשות הפלסטינית הוא איו"ש**, בהתאם למענה של אימם העותרת 1, וזאת בניגוד לנטען בעתירה. מנגד, מענו הרשום של העותר 2, אדם, הינו רצועת עזה מיום לידתו ועד ליום זה. נקדים ונעיר, כי בהתאם להסכם הביניים הישראלי-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (להלן: **הסכם הביניים**), הצד הפלסטיני הוא שרושם אדם במרשם האוכלוסין הפלסטיני; וזאת במידה וגילו מתחת ל-16 שנים (לרבות הרישום הראשון לאחר הלידה), ואחד מהוריו הוא תושב אזור יהודה ושומרון או תושב רצועת עזה. מכל מקום, נבהיר כי לפי בדיקת גורמי המשיבים, מענם הרשום של ילדיה של העותרת מעולם לא שונה.

6. מבדיקת גורמי המשיבים עלה כי בחודש נובמבר 2014 קיבלו העותרת וילדיה, לרבות העותר 2, היתר ביקור בן מספר ימים לצורך השתתפותם בחתונה אשר התקיימה באיו"ש. יובהר, כי מאחר שהעותרת וארבעת ילדיה הינם תושבי איו"ש, דומה כי נפלה טעות בהנפקת היתר מסוג "ביקור" באיו"ש עבורם, שאינו תואם למדיניות התנועות החלה על תושבים במצבם, וזאת בהתאם לנוהל "סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסתם של פלסטינים לישראל, ליציאתם לחו"ל ולמעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה". יחד עם זאת, העותר 2 אשר הינו תושב רצועת עזה כאמור, נדרש היה בקבלת היתר מסוג "ביקור" לשם כניסה ושהייה באיו"ש, והיתר זה הונפק לו למשך מספר ימים. חרף האמור, חזר העותר 2 לרצועת עזה רק בחודש מרץ 2015 עם אימו, כשלושה וחצי חודשים לאחר פקיעת תוקפו של ההיתר שהונפק לו. משמע, העותר 2, המטופל על-ידי אימו – העותרת 1, שהה אך לא מזמן באיו"ש למשך 3.5 חודשים ללא היתר ובניגוד לדיון, תוך חריגה מההיתר שהונפק לו.

צילום החלק הרלוונטי מנוהל סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסתם של פלסטינים לישראל, ליציאתם לחו"ל ולמעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה, מצורף ומסומן מש/1.

7. עוד נעיר, כי ביום 30.1.17 נכנס לישראל בן זוגה של העותרת ואביו של העותר 2, מר מדחת חמו, תושב רצועת עזה גם הוא. מר מדחת חמו נכנס לישראל באמצעות היתר חד יומי למטרת ריאיון לצורכי קבלת ויזה בשגרירות זרה. אולם, בחלוף המועד לא שב מר מדחת חמו לרצועת עזה, ולמעשה הוא שוהה כיום באופן בלתי חוקי בשטחי ישראל או באי"ש.

8. במסגרת העתירה טוענים העותרים כי במהלך חודש פברואר 2017 פנו למשרד הקישור הפלסטיני ברמאללה בבקשה לאפשר את מעברם של העותרת וילדיה לאי"ש; וכן כי ביום 7.3.17 הגישה העותרת בקשה במשרד הפנים הפלסטיני שברמאללה, לשינוי מענו הרשום של הקטין לאי"ש. יודגש, כי העותרים אינם טוענים, וממילא לא הציגו כל אסמכתא לכך כי פנו בבקשה בהתאם להוראות הנוהל בדבר "טיפול בבקשות השתקעות תושבי רצועת עזה באי"ש" (להלן: נוהל השתקעות), אשר בעניינו יפורט להלן. מעבר לאמור, בדיקה שנערכה העלתה כי לא הועברה כל בקשה מהצד הפלסטיני לצד הישראלי המבקש להתיר את השתקעותו של העותר באי"ש במסגרת נוהל השתקעות.

9. מן התיעוד המצוי בידי המשיבים, עולה כי ביום 2.3.17 פנתה העותרת 3 ליועץ המשפטי לאזור יהודה ושומרון ולראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון, בשםם של העותרת 1 וילדיה וביקשה כי יינתן אישור לכניסתם של העותרת וחמשת ילדיה לישראל לצורך מעברם לאזור. עוד באותו היום, פנו העותרים במסגרת קדם בג"ץ למחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה.

צילום פניית העותרים לגורמי המשיבים ופניית העותרים למחלקת הבג"צים במסגרת קדם בג"ץ מיום 2.3.17 צורף כנספח 6/ע לעתירה.

10. ביום 9.3.17 השיבו גורמי המשיבים במנהלת תיאום וקישור לרצועת עזה (להלן: מת"ק עזה או המת"ק) לפניית העותרים, כדלקמן:

"3. מבדיקה שנערכה עלה כי בקשה להיתר מסוג 'חזרה לאי"ש' נפתחה ואושרה ביום 1.3.17 על ידי המינהל האזרחי באי"ש אך ורק עבור גב' חמו וארבעת ילדיה שהינם תושבי אי"ש, ולא אושרה ואף לא נפתחה עבור הבן, אדם, שהינו תושב רצועת עזה, וזאת בהתאם לעובדה כי המנהל האזרחי באי"ש אינו מוסמך ממילא לאשר היתר מסוג 'חזרה לאי"ש' לתושבי רצועת עזה בנסיבות אלה.

4. עוד עלה מבדיקה שנערכה, כי ביום 1.3.17, עת הגיעו מרשתכם וילדיה למעבר 'ארז', הונפק עבור מרשתכם וארבעת ילדיה שהינם תושבי אי"ש היתר מסוג 'חזרה לאי"ש' כפי שאושר מבעוד מועד, אך היתר מסוג זה לא אושר ולא הונפק עבור הבן, אדם, שהינו תושב רצועת עזה, שהרי מעברו לא אושר. מעברו של הבן אדם חמו לא אושר, היות שבקשה זו בעניינו איננה תואמת כלל למדיניות תנועת אנשים בין רצועת עזה ואי"ש, בהיותו תושב רצועת עזה.

5. בנוסף, מבדיקה במת"ק עזה של השתלשלות האירועים מיום 1.3.17, אנו למדים כי הנפקת ההיתר מסוג 'ביקור חולה' עבור אדם חמו, **בטעות יסודה**, טעות שמקורה בפנייה של נציג עמותת 'גישה' בזמן אמת לראש מדור תיאום אזרחי במת"ק עזה, בה טען נציג 'גישה' כי המת"ק כביכול אישר את חזרת כל בני המשפחה לאיר"ש, אבל לא ציין את העובדה החשובה כי למעשה אדם הינו תושב רצועת עזה, וזהו מקור הטעות. לאחר חלוף כשעתיים, התבררה הטעות לרמ"ד תיאום אזרחי, וההיתר שניתן ל'ביקור חולה' בוטל.

6. לסיכום, בקשתה של מרשתכם להתיר 'חזרה לאיר"ש' עבור בנה שהינו תושב רצועת עזה, איננה תואמת למדיניות הנוהגת בדבר תנועת אנשים בין רצועת עזה ואיר"ש, ולא אושרה. אם ברצון מרשתכם לבקש כי תותר **השתקעותו של בנה באיר"ש**, אין מניעה כי תגיש בקשה מתאימה להשתקעות באיר"ש **בהתאם לנוהל הייעודי הרלוונטי לעניין זה**, המוכר לכם היטב. היה ותוגש בקשה כאמור במתווה המתחייב על פי הנוהל הייעודי, היא תיבחן בהתאם להוראותיו, למדיניות ולבדיקות הביטחוניות הנדרשות".

צילום המענה לפניית העותרת מיום 9.3.17 צורף כנספח ע/7 לעתירה.

11. ביום 21.3.17 השיבו העותרים למענה מטעם גורמי מת"ק עזה המובא לעיל, והציעו כי בנסיבות העניין פתרון עדיף הוא כי ישונה מענו של העותר לאיו"ש, כפי שנעשה לטענתם בעניינם של אחיו של העותר. נשוב ונציין, כי מבדיקת גורמי המשיבים עולה כי מענם של ארבעת ילדיה של העותרת מעולם לא שונה, וכי נעשה רישום ראשון ויחיד בעניינם, לפיו מענם הרשום הוא באיו"ש. עוד צוין במסגרת הבקשה כי ביום 7.3.17 הוגשה בקשה במשרד הפנים הפלסטיני לשינוי מענו הרשום של הקטין. לבסוף, ביקשו העותרים כי עד למתן החלטה בבקשה לשינוי מענו של הקטין, יינתן לו היתר לביקור באיו"ש.

צילום המענה מטעם העותרים מיום 21.3.17 צורף כנספח ע/8 לעתירה.

12. ביום 28.3.17 השיבו גורמי מת"ק לפניית העותרת ושבנו על האמור במכתבם הקודם ועל נימוקיו. בנוסף, וביחס למכתב אותו צירפו העותרים בפנייתם לתמיכה בטענתם בדבר הזכות של העותרים לשינוי מען, ציינו המשיבים כי המכתב המתואר אינו מתייחס לסיטואציה של "שינוי מען". יוער, כי המכתב אותו צירפו העותרים לפנייתם מיום 21.3.17 עוסק **ברישום מען של קטינים פלסטינים מתחת לגיל 16**, בהתאם להוראות הסכם הביניים, הנזכר לעיל.

צילום המכתב אשר צורף לפניית העותרים מיום 21.3.17 מצורף ומסומן **מש/2**.

13. כחודשיים לאחר מכן, ביום 22.5.17, הוגשה העתירה דנן.

14. הנה כי כן, מן האמור לעיל עולה, כי לא הועברה למשיבים כל בקשה להתיר את השתקעותם של העותר ובני משפחתו באזור, בהתאם להוראות הקבועות בנוהל השתקעות, נכון לעת הזו.

עמדת המשיבים

15. לנוכח האמור לעיל, וכמצוין בפתח הדברים, עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות על הסף, בשל אי מיצוי הליכים, ונפרט בקצרה להלן.

16. כאמור לעיל, מן המידע המצוי בידי המשיבים, וממילא – כעולה מן העתירה - העותרים לא טוענים ולא הציגו אסמכתא לכך כי הגישו כל בקשה להשתקעות על בסיס נוהל השתקעות ובמתווה המחייב המוגדר בנוהל.

17. יודגש, כי בהתאם להוראות הנוהל, על המבקש להשתקע באזור להגיש בקשה מנומקת ומפורטת להעתקת מקום מגורים באמצעות מנכ"ל המשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית ישירות למתאם פעולות הממשלה בשטחים, וקובע כי בקשות שלא יועברו בהתאם למתווה האמור לא יועברו לבחינת הגורמים המוסמכים לכך אצל המשיבים, כדלקמן:

"מתאם פעולות הממשלה בשטחים יבחן בקשות של תושבי עזה (דהיינו – מי שרשום במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושב רצועת עזה) המבקשים להשתקע באי"ש (להלן: "הבקשה") אשר תועברנה באמצעות הרשות הפלסטינית, דרך מנכ"ל המשרד לעניינים אזרחיים, ישירות למתאם פעולות הממשלה בשטחים. בקשות שלא תועברנה במתווה מנהלי זה, לא ייבחנו לגופן." [הדגשות אינן במקור]

צילום נוהל השתקעות מצורף ומסומן מש/3.

18. כידוע, בהתאם לתחיקת הביטחון, האזור הינו שטח סגור אשר הכניסה אליו והיציאה ממנו אסורות אלא בהיתר פרטני של מפקד כוחות צה"ל באזור. מכך נגזר, כי כל מי שאינו תושב קבוע באי"ש נדרש לקבל היתר כניסה ושהייה באזור.

בהתאם לכך, ומקל וחומר, אף העתקת מקום מגורים באופן קבוע מרצועת עזה לאזור מחייבת קבלת אישור מאת מפקד כוחות צה"ל באזור, וזאת על-פי בקשה מנומקת ומפורטת להעתקת מקום מגורים, המועברת אליו דרך מנכ"ל המשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית, לאחר שנתקבלה במשרד הפלסטיני האמור בקשה מאת התושב המבקש להשתקע להעתיק את מקום מגוריו ולהשתקע באי"ש. הכל בהתאם להוראת נוהל השתקעות.

אשר על כן, רק לאחר שניתן אישור המפקד הצבאי, מבוצע המעבר מרצועת עזה לאיו"ש בפועל, ומתקיימים השלבים הקבועים בנוהל השתקעות, מתגבשת, למעשה, העתקת מקום המגורים, והשהייה הקבועה באיו"ש הופכת לחוקית; או-אז נכנס המבקש להליך רב-שלבי במהלכו יינתנו למבקש היתרי שהייה באיו"ש, לתקופה של שבע שנים כקבוע בנוהל (או שלוש בעבור תקופה מקוצרת). בתום תקופה זו, יוכל המבקש לפנות למתפ"ש ולבקש אישור השתקעותו וכפועל יוצא מכך את שינוי מענו הרשום במרשם האוכלוסין באזור (בכפוף גם לפנייה מתאימה בעניין זה מאת הרשות הפלסטינית).

19. בעניין זה פירטו המשיבים בהרחבה במסגרת העתירות השונות בעניין בקשות השתקעות של תושבי רצועת עזה באיו"ש - וראו בעניין זה, בין היתר, עמדות המדינה בבג"ץ 660/08 **עאמר נ' המפקד הצבאי**; בבג"ץ 2088/10 **המוקד להגנת הפרט נ' המפקד הצבאי ובבג"ץ 4019/10 המוקד להגנת הפרט נ' המפקד הצבאי** (להלן: "העתירות המאוחדות").

צילום הודעה מעדכנת מטעם המדינה בבג"ץ 660/08 מצורף ומסומן **מש/4**.

20. במסגרת פסק הדין החלקי בעתירות המאוחדות (מיום 24.5.12, להלן: "פסק הדין החלקי", פורסם באר"ש) עמד בית המשפט הנכבד על כך שבידי המשיבים סמכות להתיר או למנוע תנועת פלסטינים לאיו"ש (פסקה 12), בשים לב לכך ששטחי איו"ש הוכרוזו כשטחים סגורים, שהכניסה והיציאה מהם מחייבת היתר פרטני מטעם המפקד הצבאי (פסקה 13). עוד עמד בית המשפט הנכבד על כך כי מדיניות המשיבים שלא להתיר, ככלל, מעברם של תושבי רצועת עזה לאיו"ש, מטעמים בטחוניים, אושרה בפסיקה (פסקאות 14-18 לפסק הדין החלקי).

21. הנה כי כן, ההכרעה בשאלה העקרונית בעניין בקשתם של תושבי רצועת עזה להעתיק את מקום מגוריהם לאיו"ש הוכרעה במסגרת פסק הדין החלקי. יתרה מכך, בית המשפט הנכבד אישר את מדיניות המשיבים בכל הנוגע למתן היתרי השתקעות, אשר עוגנה **בנוהל ההשתקעות** שהוצג לבית המשפט הנכבד, וזאת בכפוף למספר הערות שפורטו בפסק הדין החלקי. יוער כי בעקבות הערות בית המשפט הנכבד, תוקן ועודכן נוהל ההשתקעות. בתמצית ייאמר כי בנוהל המעודכן הורחבו אמות המידה החלופיות הקבועות בסעיף 10 לנוהל, והוסף סעיף "הסל" – סעיף 11 - המקנה למשיבים שיקול דעת רחב לבחינת בקשות השתקעות אף אם אין הן עומדות באמות המידה הפרטניות שנקבעו בנוהל.

22. כאמור לעיל, נבהיר כי תושב רצועת עזה המבקש להיכנס לאיו"ש במטרה להשתקע שם, נדרש, כדי להסדיר את שהייתו דרך קבע באיו"ש, להגיש בקשה מתאימה בהתאם למתווה הקבוע בהוראות הנוהל, שאם לא כן – לא תועבר הבקשה לבחינת הגורמים המוסמכים לכך.

23. זאת, כפי שנעשה ביחס לבקשות אחרות להשתקע באיו"ש, כדוגמת בקשה לאיחוד משפחות. עמדת המשיבים בהקשר אחרון זה, אשר הוצגה ואושרה על-ידי בית המשפט

הנכבד, היא כי כל עוד לא העבירה הרשות הפלסטינית את בקשת ההשתקעות לאישורה של מדינת ישראל, "אין האחרונה בת דברו של העותר וכל טרוניה בעניין זה יש להפנות לרשות הפלסטינית" (בג"ץ 2373/13 עבדאללה (חוסין) נ' המפקד הצבאי לאזור (פורסם באר"ש, 3.10.13); עוד ראו והשוו: בג"ץ 10548/06 חאג' נ' מינהל אזרחי לאיזור יו"ש (פורסם באר"ש, 6.9.07); בג"ץ 8707/07 סאמר נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (פורסם באר"ש, 27.12.07); בג"ץ 5898/06 קאהר נ' מדינת ישראל, תק-על 2006 (3) 3301 (2006); בג"ץ 2060/15 פלוני ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (20.7.15), פורסם באר"ש).

24. יצוין, כי בעתירות אחרות של תושבי רצועת עזה, בהן דובר בתושבי רצועת עזה אשר נמצאו באיו"ש שלא כדין תקופה ממושכת, וביקשו להשתקע באיו"ש, עמדו המשיבים על כך שעל העותרים להגיש בקשה לפי נוהל ההשתקעות – למשרד לעניינים אזרחיים של הרשות הפלסטינית, וכי רק לאחר שבקשה זו תוגש, ותועבר לצד הישראלי – ניתן יהיה לבחון אותה (עתירות בבג"ץ 580/13 ובג"ץ 584/13).

בתום דיון מקדמי שהתקיים בפני כבוד השופט פוגלמן בעתירות הנ"ל, ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד, כדלקמן:

"העותרים הודיעו כי יפנו לרשות הפלסטינית תוך 14 יום, בבקשה להיכלל במסגרת המחווה המדינית.

המשיבים ימסרו הודעת עדכון תוך 60 יום ובה יתייחסו לנוהל ההשתקעות החדש ותחולתו האפשרית בעניינם של העותרים. בנוסף יעדכנו אם יש נתונים חדשים בהתייחס לפניית העותרים לרשות הפלסטינית. [...]"

בהמשך, פנו העותרים שם לצד הפלסטיני. באותו מקרה, הועברה הבקשה על-ידי הרשות הפלסטינית לצד הישראלי, ובסמוך לאחר מכן אושרה ביום 16.12.14 כניסתם של העותרים שם להליך הרב-שלבי המקוצר (3 שנים) לצורך השתקעות באיו"ש.

25. יצוין, כי עמדת המשיבים, שלפיה נדרשת העברת בקשה מהרשות הפלסטינית כתנאי הכרחי לפי נוהל ההשתקעות, הוצגה לבית המשפט הנכבד גם במסגרת עתירות נוספות, לרבות בג"ץ 8101/14 ג'בארין נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 6.4.17); שם החליטו העותרים, לאור הערות בית המשפט הנכבד, למחוק את עתירתם תוך שמירת זכויותיהם, על מנת לעשות ניסיון נוסף להגשת הבקשה לרשות הפלסטינית. יודגש, כי בעניינו לא נעשה אף לא ניסיון יחיד להגשת בקשה כאמור.

26. כמו-כן, אך לאחרונה בפסק הדין בבג"ץ 2442/16 אחמד אזבט נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 12.9.16), דחה הרכב של בית המשפט הנכבד את העתירה, בה ביקשו תושבי רצועת עזה לעבור לאזור על מנת להתגורר שם דרך קבע, הואיל ולא קדמה לה פנייה מוקדמת, בדמות הגשת בקשה להשתקעות על-פי נוהל השתקעות באיו"ש, בזו הלשון:

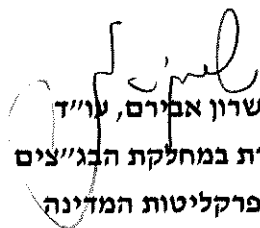
"עתירה זו הוגשה שלא בדרך הנכונה, בלא שקדמה לה פנייה מוקדמת, ועל כן היא נדחית.

לפנים משורת הדין לא יהיה צו להוצאות"

27. לאור כלל האמור לעיל, עמדת המשיבים היא כי על העותרים מוטל אפוא לפנות בבקשה להשתקעות באיו"ש בהתאם להוראות נוהל השתקעות, דהיינו - העברת בקשה מנומקת להעתקת מקום מגורים אל דרג בכיר במשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית, אשר יעביר אותה, מטעם הרשות הפלסטינית, ישירות לאישורו של הצד הישראלי.
28. יובהר, כי ככל שבקשה כזו תוגש, וככל שתועבר מהצד הפלסטיני לצד הישראלי, הבקשה תיבחן בהתאם להוראות הנוהל. יובהר כי אין ידוע למשיבים מנין הטענה המועלית בעתירה לפיה הצד הישראלי מסרב באופן קטגורי לקבל לבחינתו בקשות להשתקעות תושבי רצועת עזה באזור במתווה המוגדר בנוהל השתקעות, וכי לא כך הדבר.
29. לאור כלל האמור לעיל, עמדת המשיבים הינה כי דינה של העתירה להידחות על הסף בשל אי מיצוי הליכים.
30. לפני סיום, ובהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 15.6.17, יציינו המשיבים כי הם אינם מתנגדים לבקשת העותרים להסרת החיסיון בעתירה שבכותרת.
31. אשר על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות על דחייתה של העתירה, וזאת תוך חיוב העותרים בהוצאות.
32. תגובה מקדמית זו נתמכת בתצהירו של קמ"ד תיאום אזרחי-ביטחוני במפקדת תיאום פעולות הממשלה בשטחים.

היום, י"א בתמוז, תשע"ז

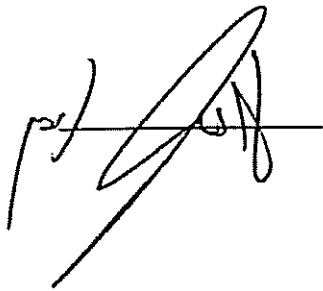
5 ביולי, 2017

 שרון אמיר, עו"ד
 עוזרת במחלקת הבג"צים
 בפרקליטות המדינה

תצהיר

אני הח"מ, אילן (אילן) (פ.ס. 5' - 204196380), מצהיר בזאת כלהלן:

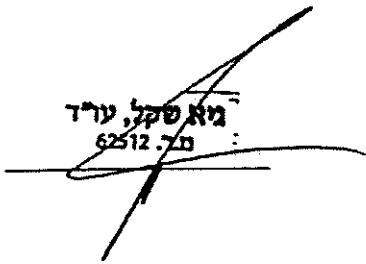
1. אני משמש בתפקיד דגל מילואים רב.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתגובה המקדמית מטעם המשיבים בבג"ץ 4215/17 (להלן: התגובה המקדמית).
3. העובדות המפורטות בתגובה המקדמית הן אמת למיטב ידיעתי ואמונתי.
4. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ, אילן (אילן) (פ.ס. 5' - 204196380), עו"ד, מאשר בזה כי ביום 5.7.17 הופיע בפני מר/גבי אילן (אילן) (פ.ס. 5' - 204196380) (המוכר לי אישית) ~~שהחזיק בפניי באמצעות העדות והות~~ ~~שם/פרה~~ ולאחר שהודותיו כי עליו לומר את האמת, שאם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו.

מא שקל, עו"ד
מ.ל. 62512

תוכן עניינים נספחים – בג"ץ 4215/17

שם הנספח	נספח
צילום החלק הרלוונטי מנוהל סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסתם של פלסטינים לישראל, ליציאתם לחו"ל ולמעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה	מ"ש/1
צילום המכתב אשר צורף לפניית העותרים מיום 21.3.17	מ"ש/2
צילום נוהל השתקעות	מ"ש/3
צילום הודעה מעדכנת מטעם המדינה בבג"ץ 660/08	מ"ש/4

מש"1

צילום החלק הרלוונטי מנוהל
סטטוס הרשאות בלתי מסווג
לכניסתם של פלסטינים
לישראל, ליציאתם לחו"ל
ולמעברם בין אזור יהודה
ושומרון לבין רצועת עזה

6) **יציאת עובדי ארב"ל פלסטינים תושבי איו"ש לרצועת עזה-**
 יציאה לרצועת עזה של פלסטינים תושבי איו"ש עובדי ארגונים בין לאומיים המוכרים על ידי מדינת ישראל (על ידי משרד הרווחה, החוץ או הפנים) או עובדי נציגויות דיפלומטיות של מדינות המקיימות יחסים דיפלומטיים עם מדינת ישראל, אשר מומחיותם או תחום עיסוקם הכרחי לפעילות הארגון או הנציגות ברצועת עזה.

2. **כניסת תושבי רצועת עזה לאיו"ש-**

- א. לצורך קבלת טיפול רפואי מציל חיים או טיפול רפואי שבהעדרו טעם החיים משתנה כליל. כמפורט בפרק ב', (סעיף 1.א.2) למסמך זה. בסמכות רמת"ק עזה.
- ב. ביקור קרוב משפחה מקרבה ראשונה החולה במחלה קשה, כמפורט בפרק ב', (סעיף 3.א.2) למסמך זה. בסמכות רמת"ק עזה.
- ג. השתתפות בלוויה או חתונה של קרוב משפחה מקרבה ראשונה, כמפורט בפרק ב', (סעיף 1.א.4) למסמך זה. בסמכות רמת"ק עזה.
- ד. **יציאת תושבי הרצועה לירדן דרך "גשר אלנבי"-**
- 1) תאושר במקרים הומניטאריים חריגים, בהתאם לקריטריונים שבמדיניות התנועות, בכפוף לאבחון ביטחוני ולאחר תיאום בין מת"ק עזה למנהא"ז איו"ש/לשכת הקישור לגשר אלנבי.
- 2) תושבי רצועת עזה המתגוררים מעל שנה באיו"ש, ו/או אלו המחזיקים בהיתר שהייה מתחדש, יאושרו ע"י המנהא"ז לצאת את האזור לירדן דרך גשר אלנבי, ובכפוף להנחיות האבחון הרלוונטיות.
- 3) **ספורטאים-** כמפורט בפרק ב' (סעיף 4.ב) למסמך זה.
- ה. **כניסה לכנסים ואירועים של הרשות הפלסטינית-** כמפורט בפרק ב' (סעיף 4.ג) למסמך זה.
- ו. **כניסת עובדי ארב"ל מוכרים פלסטינים מרצועת עזה לאיו"ש-** כמפורט בפרק ב' (סעיף 1.א.6) למסמך זה.

ז. כניסת פלסטינים שמענם הרשום באיו"ש מרצועת עזה לישראל לצורך חזרתם לאיו"ש - מקום בו מעברם לרצועה נעשה על דעתה של מדינת ישראל ובתיאום עמה, ומבלי שהוגבלה חזרתם לאזור דרך ישראל.

ח. כניסת תושבי רצועת עזה לכנסים/השתלמויות באיו"ש וישראל בהקשר שיקום רצועת עזה - מותרת כניסת תושבי רצועת עזה לטובת השתתפות בכנסים/השתלמויות מקצועיות באיו"ש וישראל, מטעם הרש"פ, לטובת שיקום הרצועה (בתחומי תשתית וכלכלה). בכפוף לאבחון ביטחוני ולהגשת בקשה על ידי הרש"פ (מהמשרד לעניינים אזרחיים למתפ"ש).

ט. מעבר בעלי תפקידים הקשורים לשיקום רצועת עזה - מותר המעבר בין איו"ש ורצועת עזה ולהיפך, לבעלי תפקידים הקשורים לשיקום הרצועה (פקידי רש"פ וגורמים נוספים בעלי זיקה ישירה לשיקום בלבד). קריטריון זה אינו כולל מעבר סוחרים.

י. פירוט בטבלת ההיתרים.

3. הוראות משותפות למעבר בין איו"ש לרצ"ע ולהיפך:

א. כניסת ילדים כנלווים - מותר מעברם של ילדיו הקטינים (עד גיל 15) של תושב רצועת עזה שהותרה כניסתו לאיו"ש או של תושב איו"ש שהותרה יציאתו לרצועת עזה דרך ישראל, וזאת למטרות של ביקור קרוב משפחה מקרבה ראשונה החולה במחלה קשה, או של השתתפות בחתונה או בלוויה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה.

ב. אך ורק לצרכי בקשות למעבר בין איו"ש לרצועת עזה ולהפך, למטרות של ביקור קרוב משפחה מקרבה ראשונה החולה במחלה קשה, או של השתתפות בחתונה או בלוויה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה, משמעות המונח "קרוב משפחה מדרגה ראשונה" = הורה/אח/ילד של התושב המבוקר וכן סבא או סבתא של התושב המבוקר.

פרק ד' - פעילות מעבריים

אחלקת א"מ - מח"ת הצטייה

מש/2

צילום המכתב אשר צורף לפניית

העותרים מיום 21.3.17

א.

בלמ"ס

-1-

מדינת ישראל
משרד הביטחון

תיאום הפעולות בשטחים
מחלקת אג"ם
פניות ציבור
טל': 03-6977957
פקס: 03-6975177
כללי 13084
י"ט בשבט התשע"ה
8 בפברואר 2015

לכבוד,
עו"ד טליה רמתי

הנדון: רישום מענם של קטינים פלסטינים
שלך מיום 16/11/14

1. ראשית, אבקש להתנצל על משך הזמן הארוך לצורך מתן תשובה לפנייתך, אשר נבע בין היתר מההכרח לקבלת עמדות מגורמים שונים.
2. בפנייתכם, ביקשתם לקבל מידע בנוגע לרישום מענם של ילדים פלסטינים. לאחר בחינת הבקשה, אבקש להשיב כדלקמן:
 - א. באשר למידע המבוקש על ידכם בסעיף 5 (א'), נבהיר, כי כלל סוגיית הנהלים במתפ"ש ובמנהל האזרחי נמצאת בעיצומה של עבודת מטה לבחינת הנהלים, תיקופם ופרסומם, ובמסגרתה, יישקל פרסום נוהל העוסק בנושא. עוד יצוין, כי בנושא תלויות ועומדות שתי עתירות.
 - ב. עוד יודגש, כי ככלל, רישום מענם של קטינים עד גיל 16, בהעתק מרשם האוכלוסין אשר מצוי בידי הצד הישראלי, יהיה בכפוף לבקשת הרש"פ, אשר מועברת בהודעת הרישום לצד הישראלי ובתנאי שמענו של אחד ההורים יהיה המען אליו מבקשת הרש"פ לרשום את הקטין.
 - ג. בברכה,

אמית כהן
קצין פניות
מ ת ש
סרן ציבור

מחלקת אג"ם - מחזית הצ"ח

מש/3

צילום נוהל השתקעות

נוהל טיפול בבקשות השתקעות תושבי רצועת עזה באיו"ש

כללי:

1. על רקע המצב הביטחוני-מדיני ברצועת עזה, החליט הדרג המדיני לצמצם את תנועת התושבים בין רצועת עזה לאזור יהודה והשומרון למינימום ההכרחי. הלכה למעשה, כיום כניסת תושבי עזה לאיו"ש מתאפשרת אך ורק במקרים הומניטאריים וחריגים ביותר.
2. במסגרת מספר עתירות עקרוניות לבג"ץ ביקש בית המשפט מהמדינה להציג את המדיניות באשר להשתקעות תושבי עזה באיו"ש.
3. הסוגיה העקרונית הונחה לפתחו של סגן שר הביטחון שקבע, כי ככל שמדובר בהשתקעות תושבי עזה באיו"ש, יש לנקוט מדיניות מצמצמת ביותר וזאת מכוח קל וחומר לאור המדיניות הכללית לצמצום התנועה בין האזורים. סגן השר הבהיר, כי קשרי משפחה, כשלעצמם, אינם עולים כדי נימוק הומניטארי המצדיק השתקעות באיו"ש.
4. בהתאם להנחיית סגן שר הביטחון, נקבעו נהלי עבודה ואמות מידה לבחינת בקשות להשתקעות תושבי עזה באיו"ש. אמות המידה, שיפורטו בהמשך, נקבעו תוך איזון בין הצרכים ההומניטאריים של תושבי עזה, לבין הצרכים הביטחוניים.
5. בהתאם להערכת מצב מדינית ביטחונית שתתבצע מעת לעת, יכול שתקבע מכסת בקשות מרבית שיטופלו בשנה, ויכול שיופסק או שישונה אופן הטיפול בבקשות קיימות.

בקשות תושבי עזה להשתקעות באיו"ש

המתווה המנהלי להעברת הבקשות

6. מתאם פעולות הממשלה בשטחים יבחן בקשות של תושבי עזה (דהיינו – מי שרשום במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושב רצועת עזה) המבקשים להשתקע באיו"ש (להלן: "הבקשה") אשר תועברנה באמצעות הרשות הפלסטינית, דרך מנכ"ל המשרד לעניינים אזרחיים, ישירות למתאם פעולות הממשלה בשטחים. בקשות שלא תועברנה במתווה מנהלי זה, לא ייבחנו לגופן.

7. רק בקשות מנומקות, המתייחסות באופן פרטני להצדקות ההומניטאריות העומדות בבסיסן, אליהן יצורפו כלל המסמכים הרלבנטיים התומכים בבקשה ומאמתים את המפורט בהן ייבחנו על ידי מתאם פעולות הממשלה בשטחים. בקשות לא מנומקות ולא מבוססות לא ייבחנו לגופן ויוחזרו לרשות הפלסטינית להשלמת פרטים.

אמות המידה לבחינת הבקשות

8. תנאי מקדמי לכניסה להליך מתן האישור נשוא הבקשה הנו העדר מניעה ביטחונית, בהתאם לאבחון ביטחוני (משטרה ושב"כ), הן של תושב עזה והן של תושב איו"ש.

9. כניסה להליך מתן האישור נשוא הבקשה, תתאפשר רק כשמדובר במקרים של בני משפחה מקרבה ראשונה (בני זוג, הורה לילדים קטינים, ילדים קטינים, הורים קשישים מעל גיל 65 (להלן: "קרובי משפחה") של תושבי איו"ש (תושב איו"ש – מי שרשום במרשם האוכלוסין הפלסטיני כתושב איו"ש ומתגורר שם דרך קבע), אשר בעניינם קיימות נסיבות הומניטאריות אובייקטיביות, בגינן הם אינם יכולים להמשיך להתגורר בעזה, והמענה לצרכיהם ההומניטאריים מצוי אך ורק באיו"ש.

10. משהתקיימו התנאים המקדמיים, על הבקשה להיכלל בגדר אמות המידה **החלופיות**, כדלקמן:

- א. תושב עזה, אשר סובל ממצב רפואי מתמשך (כרוני), **המחייב** מתן סעד של בן משפחה שהינו תושב איו"ש, ואין בן משפחה אחר (מקרבה ראשונה או שנייה) שהינו תושב עזה, היכול לסעוד את החולה. במידת הצורך, יבחן טיב והיקף הקשר הקיים עם קרוב המשפחה תושב איו"ש ביחס לטיב והיקף הקשר עם קרובי משפחה אחרים בעזה. לעניין נוהל זה – קרובי משפחה מדרגה שנייה הינם: סבא, סבתא, נכד או נכדה.
- ב. קטין תושב עזה שטרם מלאו לו 16 שנים אשר אחד מהוריו, תושב עזה, נפטר וההורה **השני הינו תושב איו"ש**. לעניין זה, יבחן טיב והיקף הקשר הקיים עם ההורה תושב איו"ש ביחס לטיב והיקף הקשר עם קרובי משפחה אחרים בעזה.
- ג. קשיש (מעל גיל 65) תושב עזה במצב סיעודי המחייב טיפול והשגחה של קרוב משפחה, תושב איו"ש, ואין בן משפחה אחר, מדרגת קרבה ראשונה, שהינו תושב עזה, היכול לסעוד אותו. במידת הצורך, יבחן טיב והיקף הקשר הקיים עם קרוב המשפחה תושב איו"ש ביחס לטיב והיקף הקשר עם קרובי משפחה אחרים בעזה.

11. למתאם פעולות הממשלה בשטחים מסור שיקול הדעת לבחון בקשה להשתקעות לגופה ועל פי נסיבות הבקשה הקונקרטיות, גם אם אינה בגדר אחת משלוש החלופות הנקובות בסעיף 10, ובלבד שאין מניעה ביטחונית, כאמור בסעיף 8 לעיל, כי קיימת קרבת משפחה מדרגה ראשונה או שנייה בין המבקש לתושב איו"ש והבקשה מעלה נסיבות הומניטאריות חריגות בגיבן אין המבקשים יכולים להמשיך ולהתגורר בעזה. יובהר, כי נישואין וכן הורות לילדים משותפים לא יהוו, כטעם יחיד, נסיבות הומניטאריות מיוחדות המצדיקות השתקעות באיו"ש.

12. במידת הצורך, יזומנו המבקשים לראיון עם גורמי המתפ"ש לשם בחינה נוספת של הצורך ההומניטארי שעומד בבסיס הבקשה.

הליך רב שלבי

13. מתן מעמד באיו"ש לא ייעשה באופן אוטומאטי.

- א. לתושבי עזה שיאושר מעברם לאיו"ש, בהתאם לאמור לעיל, יינתן בשלב הראשון היתר שהייה לשישה חודשים ולאחריהם, בכפוף לעמידה בתנאים הקבועים בפרק ב' לעיל, יוארך ההיתר על פי בקשה, לשישה חודשים נוספים.
- ב. בשלב השני, לאחר חלוף שנה ממתן ההיתר הראשון, ובכפוף לעמידה בתנאים הקבועים בפרק ב' לעיל, יחודש ההיתר על פי בקשה, אחת לשנה.

14. ביטול היתרי השהייה הזמניים יעשה במקרים הבאים:

- א. נמצאה התנגדות ביטחונית להמשך שהייתו של המבקש באיו"ש, יבוטל ההיתר והודעה על כך תימסר למחזיק בהיתר.
- ב. פקע הצורך ההומניטארי שהצדיק את מתן ההיתר, יבוטל ההיתר החל ממועד שייקבע על ידי מתאם פעולות הממשלה בשטחים, אשר לא יעלה על 30 יום ממועד החלטה על ביטול ההיתר. הודעה על כך תימסר למחזיק בהיתר.
- ג. חזר המחזיק בהיתר לרצועת עזה או לחילופין יצא לתקופה ממושכת מאיו"ש, יבוטל ההיתר והודעה על כך תימסר למחזיק בהיתר.

לעניין זה, ביקור קצר מועד ברצועת עזה, מטעמים הומניטאריים חריגים, לא ייחשב לחזרה לרצועת עזה.

15. בחלוף 7 שנים מיום מתן היתר השהייה הזמני הראשון, ייבחן, על פי בקשה מתאימה ובכפוף לתנאים הקבועים בפרק ב' לעיל, מתן היתר להשתקעות באיו"ש ולשינוי המען הרשום בעותק של קובץ מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי הצד הישראלי.

יולי 2013

יצוין, כי בפני תושבי רצועת עזה השוהים באיו"ש, שנכנסו לאזור לפני 12.09.2005, שהוחלה עליהם מדיניות אי הרחקה בהתאם להודעת המדינה בבג"ץ 4019/10, תינתן האפשרות לבקש לקצר את התקופה הקבועה בסעיף זה לשם קבלת היתר להשתקעות באיו"ש, ובלבד שחלפו 3 שנים ממועד היתר השהיה הראשון באיו"ש, שנופק בהתאם לנוהל זה.

מש/4

צילום הודעה מעדכנת מטעם

המדינה בבג"ץ 660/08

בג"ץ 2905/08, בג"ץ 660/08

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. ודאד גפאל מוחמד אבו שנאר
2. פוזיה מוחמד רשיד רזי
3. אשרף אסמעיל חליל גוראני
4. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים בבג"ץ 2905/08

נגד

1. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
 2. אלוף פיקוד דרום
 3. שר הפנים
 4. מדינת ישראל
- על ידי פרקליטות המדינה
משרד המשפטים ירושלים
טל': 02-6466289; פקס': 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 2905/08

1. עאישה כאמל חסן עאמר
 2. פיראס מניף גמיל עאמר
 3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
- ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים בבג"ץ 660/08

נגד

1. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית

2. אלוף פיקוד דרום

3. שר הפנים

4. מתאם הפעולות בשטחים

5. מדינת ישראל

על ידי פרקליטות המדינה

משרד המשפטים ירושלים

טל': 02-6466289; פקס': 02-6467011

ה מ ש י ב י ס ב ב"ץ 660/08

הודעה מטעם המשיבים

בהתאם להחלטת המשנה לנשיאה, כבי השופט א' ריבלין, מיום 16.9.2008, ובהתאם לבקשה להארכת מועד בת יום אחד, אשר הוגשה ביום 1.12.2008, מוגשת בזאת הודעה מטעם המשיבים לשתי העתירות שבכותרת.

כללי

1. עניינן של שתי העתירות שלפנינו, הוא בקשת העותרים כי תתאפשר השתקעותן של העותרות, תושבות רצועת עזה, באיו"ש, וזאת, בשל נישואים (או חתימה על הסכם נישואים) עם בן זוג תושב איו"ש. כבר עתה יובהר, כי הגם שזו בקשתם המהותית של העותרים בשתי העתירות, הסעדים המפורשים המבוקשים בעתירות, אינם מציינים זאת בגלוי כפי שיפורט להלן.

2. עמדת המשיבים היא כי היתר להשתקעות תושב עזה באיו"ש מצוי בתחום סמכותו של המפקד הצבאי באיו"ש, כי נוכח פרוץ האירועים הביטחוניים בספטמבר 2000, הפסיקו המשיבים לאשר מעבר של פלסטינים מעזה לאיו"ש וכן העתקת מקום מגורים לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.

כפי שיפורט להלן, המשיבים יטענו כי דינן של העתירות להידחות על הסף. לגופם של דברים, יטענו המשיבים כי המדיניות שגובשה מאזנת כראוי בין צרכי הביטחון מתד גיסא, לבין הצורך להתחשב במקרים חריגים והומניטאריים מאידך גיסא, וכי זו מדיניות סבירה וראויה. וודאי שהיא מצויה במתחם הסבירות. על כן, לא קמה כל עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בעמדה זו, ודינן של העתירות להידחות לגופן.

זעדיים המבוקשים בעתירות:

י"ץ 2905/08:

הסעד המבוקש בבג"ץ 2905/08 הינו כי המשיבים יאפשרו את מעברם של העותרות 1-2 מרצועת עזה לאיו"ש כדי לאפשר השתתפותן בטקס הכלולות של העותרת 1 עם העותר 3, שהיה אמור להיערך באזור יהודה ושומרון, בחודש אפריל 2008, וזאת על ידי הנפקת היתרי כניסה לישראל.

יחד עם זאת, ועל-אף שהעותרים אינם מציינים זאת מפורשות בעתירתם, הסעד המפורש המבוקש על-ידי העותרים בפתיה לעתירה, דהיינו היתרי הכניסה לישראל, איננו הסעד הבלעדי – ואף לא העיקרי – שמבקשים העותרים להשיג, הלכה למעשה. ודוק: הקורא את העתירה בעיון מגלה כי אמנם המשיבים מתבקשים לאפשר לכלה ולאמה (העותרות 1-2) לעבור דרך ישראל לשם השתתפות בטקס, אך רק לגבי אם הכלה (העותרת 2) מתבקשת הסדרת המעבר בחזרה לרצועת עזה עם תום הטקס. העותרים אינם מבקשים לאפשר חזרתה של הכלה לרצועת עזה עם תום הטקס.

מכאן, שמאחורי הסעד המוצהר המתבקש בעתירה – הבקשה להשתתף בטקס הכלולות מסתתרת כוונה מרכזית נוספת של העותרים, שאיננה מצוינת מפורשות בבקשת העותרים לצו על-תנאי כניסוחה ברישא לעתירה: עתירה זו נועדה גם, למעשה, לאפשר לכלה להעתיק – העתקת קבע – את מקום מגוריה מרצועת עזה לאיו"ש.

על כוונה זו ניתן ללמוד גם מטיעוניהם של העותרים בדבר הזכות לחיי משפחה, והזכות לבחירת מקום מגורים, המפורטים בעתירה, וזאת על אף שכאמור, נמנעו העותרים מלבקש בפועל את הסעדים המעשיים הנדרשים לשם מימוש בקשה זו.

המש"בים יבקשו להדגיש, לענייננו של הסעד המבוקש בעתירה, כי לפני משורת הדיון, הסכימו להסדרת מעברם של העותרות 1-2 דרך ישראל לצורך השתתפותן בטקס הכלולות, אך זאת תוך התחייבות מצדן, כולל מצדה של העותרת 1, לשוב לרצועת עזה עם תום הטקס, בכפוף להפקדת ערובה בסך 20,000 ש"ח לשם הבטחת חזרתן של העותרות 1-2 לרצועת עזה,

בהתאם לעמדת גורמי הבטחון, הסכמה זו כפופה להתייצבותה של העותרת 1 לתחקור אצל גורמי הבטחון, ולתוצאותיו.

י"ץ 660/08:

עכ"ל של העתירה בבג"ץ 660/08 היא בקשת העותרים כי תעודכן כתובתה הרשומה של העותרת 1 (להלן: "העותרת בבג"ץ 660/08") לכתובתה הנכונה והאמיתית" שהיא כיום, לטענת העותרים, בנפת טול כרם שבגדה המערבית, שם היא מתגוררת עם בן זוגה, הוא העותר 2.

עוד מעלים העותרים טענות באשר לסמכותם של המשיבים למנוע את "עדכון המען הרשום" וטוענים כי סמכות זו הועברה לצד הפלסטיני במסגרת הסכמי הביניים.

8. כבר עתה יובהר, כי טענת העותרים כי כל שמבוקש על ידם הוא בקשה לעדכון כתובת בלבד, היא טענה מיתממת, שכן בקשת העותרת בבג"ץ 660/08, בדומה לבקשת העותרת בבג"ץ 2905/08, איננה רק בגדר בקשה לשינוי רישום המען, כמוצג על ידי העותרים, כי אם בקשה להעתיק את מקום מגוריה ומרכז חייה מעזה לאיו"ש ולהשתקע באיו"ש, ועל כן הסוגיה שבפנינו תורגת מסוגיית ניהול המרשם גרידא.

9. עוד יובהר, כי לעתירה זו קדמה עתירה קודמת אשר הוגשה על ידי העותרת בבג"ץ 660/08 ובני משפחתה, היא עתירה בבג"ץ 2680/07 (להלן: "העתירה הראשונה"), אשר הוגשה ביום 22.3.2007. באותה עתירה, בקשו העותרת בבג"ץ 660/08 ובני משפחתה מבית המשפט הנכבד כי יורה למשיבים להנפיק לעותרים היתרי כניסה לישראל לצורך מעברם מרצועת עזה לאיו"ש "כדי לאפשר השתתפותם בטקס החתונה של העותרת 1, שאמור להיערך בטול כרם שבגדה המערבית, ביום 5.4.07".

העתירה הראשונה התבססה, על הבקשה להתייר לעותרת בבג"ץ 660/08 ולבני משפחתה להשתתף בטקס החתונה. גם באותו עניין, לא ציינו העותרים במפורש בעתירתם הראשונה, כי הסעד המהותי המבוקש הוא השתקעותה של העותרת בבג"ץ 660/08 באיו"ש. אלא שעיון בעתירה הראשונה העלה כי המשיבים ביקשו לאפשר לארבעת בני המשפחה לעבור דרך ישראל לשם השתתפות בטקס הכלולות, אולם חזרתה של העותרת בבג"ץ 660/08 לרצועת עזה בתום הטקס, לא התבקשה.

מכאן, כי אף העתירה הראשונה, נועדה למעשה, לאפשר לעותרת בבג"ץ 660/08 להעתיק – העתקת קבע – את מקום מגוריה מרצועת עזה לאיו"ש.

העובדות הצריכות לענין:

10. שתי העתירות עוסקות בבקשות של בני זוג, האחד תושב איו"ש והשני תושב עזה, אשר נישאו לאחרונה או אשר נחתם ביניהם לאחרונה הסכם נישואים, והם מבקשים להתגורר יחדיו באיו"ש, ולצורך כך, לקבל הן היתר מעבר והן היתר השתקעות באיו"ש.

11. כאמור לעיל, ביום 22.3.2007 הוגשה העתירה הראשונה. בתגובתם המקדמית לעתירה הראשונה הבהירו המשיבים כי אין להם התנגדות להסדרת מעברם של העותרים דרך ישראל לצורך השתתפותם בטקס הכלולות, אך זאת תוך התחייבות מצדם, כולל מצדה של העותרת בבג"ץ 660/08, לשוב לרצועה עם תום הטקס.

עוד הבהירו המשיבים כי העותרים, המודעים היטב לעמדת המשיבים באשר להשתקעות תושבי עזה באיו"ש ניסו, בכל הכבוד, באמצעות עטיפת העתירה באצטלה של בקשה לעבור לאיו"ש לשם השתתפות בטקס כלולות, ובאמצעות סד הזמנים הקצר הנגזר מקומו של הטקס ביום 5.4.07, "לעקוף" התמודדות חזיתית עם עמדת המשיבים בכל הנוגע לסוגיה הנוגעת לשינוי מען (העתקת מושב) מעזה לאיו"ש, וזאת מבלי להציג בפני המשיבים ובפני בית המשפט הנכבד את כוונתם זו במפורש.

העתק התגובה המקדמית של המשיבים בעתירה הראשונה מצורף ומסומן מ/ש/1.

12. ביום 28.3.2007 התקיים דיון בפני בית המשפט הנכבד בעתירה הראשונה. בעקבות הדיון נקבע בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 1.4.2007, בין השאר, כדלקמן:

"הצדדים קיבלו את הצעת בית המשפט לפיה העותרים 1-4 יצאו לחתונתה של העותרת 1 בטול כרם בגדה המערבית. העותרים 2-4 ישובו לרצועת עזה בתוך שבועיים מיום החתונה. העותרת תוכל לשהות בגדה המערבית חודשיים ימים לאחר החתונה ובינתיים תפנה בבקשה להעתקת מקום מגורים על פי הנוהל" (ההדגשה הוספה).

העתק החלטת בית המשפט הנכבד מיום 1.4.2007 מצורף ומסומן מ/ש/2.

13. ביום 15.5.07 הודיעה ב"כ העותרים לפרקליטות במכתב, כי ביום 21.4.07 פנתה העותרת בבג"ץ 660/08 למשרד הפנים הפלסטיני בטול כרם, "והגישה הודעה על שינוי מענה מבית הוריה מבני סוהילה שברצועת עזה אל בית בעלה בטול כרם שבגדה המערבית... ההודעה על שינוי מענה של מרשתי הועברה ע"י הצד הפלסטיני לצד הישראלי ביום 22.4.07".

צילום המכתב מיום 15.5.07, כולל הנספח לו, מצורף ומסומן מ/ש/3.

14. ביום 31.5.07 הגישו המשיבים הודעה משלימה מטעמם לעתירה הראשונה, בה הבהירו, בין היתר, כי מבירור שנערך אל מול הפקיד הרלוונטי ברשות הפלסטינית עלה, כי ההודעה שהועברה לצד הישראלי, אינה מהווה למעשה בקשה רשמית להשתקעות באיו"ש אלא דרישת הבהרה בלבד, מה גם שלא היתה מנומקת ולא צוינו בה נסיבות חריגות כלשהן אשר יצריכו חריגה מדיניות המשיבים, כפי שתפורט להלן. על כן הבהירו המשיבים כי נכון למועד הגשת הודעתם המשלימה, לא הועברה לצד הישראלי בקשה מנומקת כדבעי להעתקת מקום מגורים "בהתאם לנוהל" כפי שנדרש.

העתק ההודעה המשלימה (על נספחיה) מיום 31.5.2007 מצורף ומסומן מ/ש/4.

ביום 28.11.2007 (לאחר שאף העותרים הגישו הודעת משלימה מטעמם), הגישו העותרים בקשה מוסכמת לביטול מועד הדיון הנוסף שנקבע בעתירה הראשונה ולמחיקת העתירה, לאחר שהגיעו למסקנה כי העתירה הראשונה מיצתה את עצמה והתייתרה. המשיבים הסכימו למחיקת העתירה מבלי להסכים לתוכן בקשת העותרים, והודיעו כי לא ירחיקו את העותרת בבג"ץ 660/08, עד להגשת עתירה מתוקנת מטעמה, ובלבד שתוגש בתוך 45 יום (הבקשה צורפה כנספח ע/15 לעתירה בבג"ץ 660/08).

ביום 3.12.2007 נמחקה העתירה הראשונה בהחלטתו של רשם בית המשפט הנכבד (ההחלטה צורפה כנספח ע/16 לעתירה בבג"ץ 660/08).

ביום 21.1.2008 הוגשה העתירה הנוכחית בבג"ץ 660/08. בעתירה זו טוענים העותרים כאמור, כי כל שמבוקש על ידם הוא כי תעודכן כתובתה הרשומה של העותרת בבג"ץ 660/08 "בהתאם לכתובתה הנכונה והאמיתית" (סעיף א' למבוא לעתירה). מוסיפים העותרים וטוענים כי:

"עניינה של העתירה אינו בחוקיות ישיבתה של העותרת בנפת טול כרם – בענין זה אין העותרים זקוקים לסעד מהמשיב" (עמוד 2 לעתירה).

כפי שירבה להלן, אף הצגת דברים זו אינה מדוייקת בלשון המעטה, מה גם שהיה ידוע וברור לעותרים, לנוכח עמדת המשיבים שהובהרה במסגרת העתירה הראשונה, כי השאלה, האם העותרת זקוקה להסכמת המשיב על מנת "לשבת בנפת טול כרם" באופן חוקי, היא לב ליבה של המחלוקת בין הצדדים. למרות זאת, בחרו העותרים גם הפעם להציב את העתירה כעתירה לסעד טכני לכאורה - שינוי הכתובת הרשומה במרשם, חלף הצגת הדברים כהווייתם, דהיינו - כי הסעד המבוקש בעתירה הוא להתיר לעותרת בבג"ץ 660/08 להעתיק את מגוריה ומרכז חייה מרצועת עזה לאיו"ש.

יצוין, כי בחודש אפריל 2008 הוגשה עתירה בבג"ץ 3592/08 חמידאת ואח' נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואח' (להלן - עניין חמידאת), הדומה עד מאד בעובדותיה לעתירה הראשונה של העותרת בבג"ץ 660/08. אף בעניין חמידאת, הסעד שנתבקש על ידי העותרים היה לאפשר את מעברה דרך ישראל לאיו"ש, של אישה ושני הורים, כדי שישתתפו בטקס הכלולות של הכלה וכן לאפשר את מעברם חזרה של שני ההורים, אך לא את מעברה חזרה של הכלה.

גם בתגובתם לעתירה בעניין חמידאת, ציינו המשיבים כי למעשה, הסעד המבוקש בעתירה הינו למעשה השתקעותה של האישה באיו"ש, ולא קבלת היתרי מעבר בלבד, וכי בהצגת הדברים על ידי העותרים כבקשה למתן היתרי כניסה בלבד, יש משום חוסר ניקיון כפיים. עוד ציינו המשיבים כי לא התקבלה אצלם בקשה למתן היתרי כניסה בלבד, יש משום חוסר ניקיון כפיים. ברשות הפלסטינית בעניינה של העותרת, ועל כן לוקה העתירה באי מיצוי הליכים.

לגופם של דברים ציינו המשיבים, כי החל מפרוץ האירועים בשנת 2000 הפסיקה ישראל לאשר מעבר של פלסטינים מעזה לאיו"ש וכן העתקת מקום מגורים לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.

עם זאת, ולפנים משורת הדין, הסכימו המשיבים לאפשר את מעברם של העותרים דרך ישראל לצורך השתתפותם בטקס הכלולות, תוך התחייבות מצדם, כולל מצדה של הכלה, לשוב לרצועה עם תום הטקס, בכפוף להפקדת ערובה בסך 20,000 ש"ח לשם הבטחת חזרתם של העותרים לרצועה.

21. ביום 11.6.2008 התקיים דיון בבית המשפט הנכבד בעניין חמידאת. באותו מועד החליט בית המשפט הנכבד כדלקמן:

"השאלה העקרונית שמעלה העותרת תלויה ועומדת בפני בית משפט זה בעתירה בבג"ץ 660/08. לפיכך החלטנו כי העתירה הנוכחית תצורף לדיון בעתירה בבג"ץ 660/08. רשמנו לפנינו את הודעת המדינה כי תאפשר לעותרת ולהוריה הכניסה לישראל לצורך טקס הנישואין באזור אם תתחייב לחזור לעזה תוך זמן קצר מהטקס ותיתן ערובות לכך, וזאת עד שתתקבל ההכרעה הסופית בשאלה העקרונית. העותרים יפנו בהקדם לרשות הפלשתינית בבקשה לאפשר שינוי מעמדה של העותרת מעזה לאיו"ש.

לקראת מועד הדיון בשאלה העקרונית יגישו המשיבים תשובה המפרטת את הנוהל ביחס לבני זוג כאשר מדובר במי שחי בעזה ומבקש להתאחד עם בן זוגו באיו"ש ואת הנימוקים למדיניות שתגובש בנוהל". (ההדגשה הוספה).

העתק החלטת בית המשפט מיום 11.6.2008 מצורף ומסומן מש/5.

22. ביום 24.6.2008 ניתנה החלטת כב' השופט י' דנציגר, לאחד אף את בג"ץ 2387/08 עם בג"ץ 660/08 ובג"ץ 3592/08 (יצויין כי במסגרת בג"ץ 2387/08 כבר הוגשה תגובה מטעם המשיבים לעתירה).

בתאריך 2.7.08 ביקשו המשיבים לאחד אף את הדיון בבג"ץ 2905/08 עם הדיון בתיקים האמורים, ולהגיש את תגובתם לעתירה עובר למועד הדיון. בתאריך 3.7.08 ניתנה החלטת כבוד הנשיאה בייניש, בעקבות בקשת המשיבים, לאחד אף את הדיון בבג"ץ 2905/08 יחד עם התיקים האמורים.

23. בתאריך 4.10.08, הוגשה בקשה מטעם העותרים בעניין חמיצאת למחוק את עתירתם. בבקשת המחיקה ציינו העותרים, כי הכלה עברה לאיו"ש בנסיבות שאינן קשורות לעתירה וכי כעת היא מתגוררת בחברון עם בן זוגה.

העתק בקשת העותרים למחיקת העתירה בענין חמיצאת מצורף ומסומן מש/6.

24. בתגובתם לבקשת המחיקה, עמדו המשיבים על כך שלכלה ניתן היתר חד יומי ליום 18.8.08, לכניסה לשם קבלת טיפול בבית חולים בישראל. המשיבים הבהירו כי הכניסה הותרה אך לישראל, ליום אחד בלבד, שלאחריו היה עליה לשוב לרצועת עזה, וכי לכלה לא ניתן מעולם היתר כניסה לאיו"ש.

המשיבים הדגישו, כי העותרת ניצלה את היתר הכניסה לישראל שניתן לה מטעמים הומניטריים רפואיים, לשם כניסה שלא כדין לאיו"ש (וכפי שמשמע מן הבקשה למחיקת העתירה, אף לשם המשך שהייה ממושכת שם, שלא כדין).

בנסיבות אלה, הבהירו המשיבים כי שהייתה של העותרת בענין חמיצאת באיו"ש הינה שהייה בלתי חוקית, וכי בכוונתם לפעול להרחקתה של העותרת מאיו"ש, כמקובל ביחס לכל אדם אחר השוהה באזור שלא כדין, בין אם תימחק עתירתה ובין אם לאו.

25. המשיבים עמדו על כך שהתנהלותה של העותרת באותו עניין לוקה בחוסר ניקיון כפיים חמור, וכי היא עומדת אף בניגוד גמור להחלטת בית המשפט מיום 11.6.08 בעניינה.

העתק תגובת המשיבים לבקשה למחיקת עתירה בענין חמיצאת מצורף ומסומן מש/7.

26. ביום 22.10.2008 החליט בית המשפט הנכבד למחוק את העתירה בענין חמיצאת.

העתק מפסק הדין המחוק את העתירה בענין חמיצאת מצורף ומסומן מש/8.

27. כעת, לאחר שהעתירה בענין חמיצאת נמחקה, ומאחר שכבר הוגשה תגובה מטעם המשיבים לבג"ץ 2387/08, מוגשת תגובת העותרים לעתירות שבכותרת.

עמדת המשיבים:

28. ראשית יטענו המשיבים כי העתירות נגועות בחוסר ניקיון כפיים ובאי מיצוי הליכים, ועל כן, דינן להידחות על הסף.

שנית יטענו המשיבים כי דינן של העתירות להידחות אף לגופן, וזאת לנוכח הסמכות הנתונה למפקד הצבאי באזור איו"ש לאשר בקשות להשתקעות באיו"ש, ולנוכח מדיניות המשיבים לעת הזו, שלא לאשר מעבר או העתקת מקום מגורים של פלסטינים מעזה לאיו"ש, למעט במקרים הומניטאריים חריגים (אליהם נתייחס להלן, ואשר עניינם של העותרים אינו נכלל בגדרם). המשיבים יטענו כי מדיניות זו מאזנת כראוי בין צרכי הביטחון מחד גיסא, לבין הצורך להתחשב במקרים חריגים הומניטאריים, מאידך גיסא, והיא מדיניות סבירה וראויה, אשר וודאי שמצויה במתחם הסבירות. על כן לא קמה כל עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בעמדה זו.

להלן יפרטו המשיבים את עמדתם.

דחיית העתירה עקב אי-ניקיון כפיים ואי-מיצוי הליכים מצד העותרים:

29. כמפורט לעיל, הסעד המקורי אשר נתבקש על ידי העותרת 1 בבג"ץ 2905/08, כמו גם בעתירה הראשונה בעיניה של העותרת בבג"ץ 660/08 (להלן: "העותרות"), היה "רק" כי ינתן להן היתר לצורך מעבר לאיו"ש דרך ישראל. אלא, שלמעשה, הסעד המבוקש על ידי העותרות הוא השתקעות באיו"ש.

30. נבהיר, כי המשיבים כמובן אינם כופרים בזכותם של העותרים לבקש מהמשיבים, ובמידת הצורך גם מבית המשפט הנכבד, לאפשר לעותרות להעתיק את מקום מושבן הקבוע מרצועת עזה לאיו"ש.

אכן, קיימת מחלוקת משפטית בין המשיבים לבין העותרים בשאלת המסגרת המשפטית החלה על העתקת מקום מושב מעזה לאיו"ש, כפי שיפורט להלן. עם זאת, כל שמצופה מהעותרים הוא, כי יאמרו במפורש כי למעשה סעד מרכזי ביותר אותו הם מבקשים להשיג באמצעות העתירה הוא התרת שהייתו הקבועה של העותרות באיו"ש.

העותרים לא עשו זאת, והסעד אשר התבקש התייחס למעבר לצורך השתתפות בטקס, ותו. לא. כך מנוסחת בקשת העותרים למתן צו על-תנאי בבג"ץ 2905/08 ובעתירה הראשונה בעניינה של העותרת בבג"ץ 660/08.

כאמור לעיל, אף בעתירה הנוכחית שהוגשה בעניינה של העותרת בבג"ץ 660/08, לא ביקשו העותרים את הסעד האמיתי המבוקש על ידם – השתקעותה וקביעת מרכז חייה של העותרת באיו"ש, אלא ביקשו לכאורה סעד טכני של שינוי כתובתה הרשומה במרשם האוכלוסין.

בנסיבות אלה, העתירות לוקות בחוסר תום לב ודינן להידחות על-הסף. ככל שהעותרים מעוניינים בכך שהמשיבים יאפשרו לעותרות, תושבות עזה, לעבור להתגורר דרך קבע באיו"ש, יואילו ויצינו זאת. כל עוד לא עשו זאת העותרים לוקות עתירותיהם בחוסר ניקיון כפיים, ורק בשל כך דינן להדחות.

31. לאמור נוסיף כי במקרים הומניטאריים חריגים (אליהם נתייחס להלן), יאפשרו המשיבים את העתקת מקום מגוריו של תושב פלסטיני מעזה לאיו"ש, חרף עמדתה העקרונית של מדינת ישראל בסוגיה זו, כפי שתובא להלן.

על מנת שהמפקד הצבאי יבחן בקשה כאמור להעתק מקום מגורים, בקשה כזו צריכה להיות מועברת אליו דרך **מנכ"ל המשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית**, לאחר שנתקבלה במשרד הפלסטיני בקשה בעניינו של המבקש להשתקע (בין אם הוא המבקש, ובין אם בן משפחה מבקש זאת עבורו).

דא עקא, מטעם המפקד הצבאי נמסר **מי עד היום לא הועברה מהצד הפלסטיני כל בקשה מטעם העותרים להעתקת מקום מגורים – אף לא מטעמים מיוחדים.**

כפי שהובהר בהודעה המשלימה מטעם המשיבים העתירה הראשונה בעניינה של העותרת בבג"ץ 660/08, אף פנייתה למשרד הפנים הפלסטיני, על מנת שישנה את כתובתה הרשומה, והודעת העדכון שהועברה למשיבים מטעם הצד הפלסטיני, אינה עולה כדי הגשת בקשה מנומקת להשתקעות באיו"ש אשר יש בה התייחסות לנסיבות חריגות כלשהן אשר יצריכו חריגה ממדיניות המשיבים. משכך לוקות העתירות באי-מיצוי הליכים בכל הנוגע לכוונתן של העותרות - כוונה שכאמור לא מובעת באופן מפורש בעתירות - להעתיק מגוריהן לאיו"ש.

32. בהקשר זה, לא למותר לציין, כי בהחלטה מיום 11.6.08 של ההרכב אשר דן בבג"ץ 3592/08 אותו הזכרנו לעיל, אשר נסיבותיו דומות ביותר לנסיבות עתירה זו ואשר הדין בעתירה שלפנינו אוחד לפני מספר חודשים עם הדיון בו (ואשר בינתיים נמחק על ידי העותרים), ציין בית המשפט הנכבד **מפורשות בהחלטתו כי על העותרים לפנות בהקדם לרשות הפלסטינית בבקשה "לשינוי מעמדה של העותרת מעזה לאיו"ש"**.

33. בנסיבות אלה, משלא נעשתה בעניינן של העותרות פנייה לצד הישראלי, מטעם הגורמים המוסמכים לכך **בצד הפלסטיני, הרי שהעתירה לוקה באי מיצוי הליכים.**

למעשה, בעלי דברם של העותרים כלל אינם המשיבים, כי אם הרשות הפלסטינית, ורק בשל כך דינה של העתירה להדחות על הסף.

לעניין זה ראו, בשינויים המחויבים, פסק דינו של בית המשפט הנכבד בג"ץ 4332/04 עודה נאנסי נ' מפקד כוחות צה"ל (טרם פורסם), מיום 20.5.04, שם נדחתה על הסף עתירה שעסקה בסוגיה של מתן רישיונות ביקור באיו"ש. בית המשפט קבע שם, כדלקמן:

"מתגובת המדינה לעתירה עולה כי העותר 3 נכנס לאזור ביום 23.3.00 על סמך רישיון ביקור לשלושה חודשים, ומאז פקע הרישיון שוהה הוא באזור ללא רישיון כלשהו. עוד עולה מתגובת המדינה כי במשרדי התיאום והקישור הישראליים לא התקבלה כל בקשה לאיחוד משפחות בעניינו של העותר עד לחודש ספטמבר 2000, המועד בו הפסיקה מדינת ישראל לקבל בקשות לאיחוד משפחות בתחומי האזור, כפי שהוסדר עד אז בהסכם הביניים עם הרשות הפלסטינית.

לאחר שעיינו בעתירה ובתגובת המדינה לה, שוכנענו כי דין העתירה להידחות על הסף מחמת העדר עילה חוקית להתערבות בית משפט זה בהחלטת המשיב. סעיף 28(11) לתוספת הראשונה לנספח האזרחי להסכם הביניים עם הרשות הפלסטינית (כתבי אמנה 1071, כרך 33, בעמ' 215) קובע כי הסמכות ושיקול הדעת ביחס להעברת בקשות לאיחוד משפחות בתחומי האזור לידי הצד הישראלי נתונים לרשות הפלסטינית, והיא המחליטה אם להעניק היתר לשיבת קבע, בכפוף לאישורה של מדינת ישראל. לאור המצב המדיני-בטחוני השורר באזורנו מאז ספטמבר 2000, הושבתה פעילות מנגנון זה שהיה קבוע בסעיף ואין מועברות על-ידי הרשות, בקשות לאיחוד משפחות בשטחי האזור. מכל מקום, גם אם הוגשה בקשה כאמור לרשות הפלסטינית עובר לספטמבר 2000, כפי שטוענים העותרים, הרי שבקשה כזו לא נמסרה לאישור השלטונות בישראל, ממילא לא יכול היה המשיב לטפל בעניינם של העותרים ולכן לא הונח יסוד להתערבותנו בהחלטה לגיש את העותר 3 מהארץ." (ההדגשות הוספו).

עוד ראו, בשינויים המחויבים: בג"ץ 7607/05, גימאל מוסטפא יוסף עבדאללה (חוסין) נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, תק-על 2005(4), 2859, בג"ץ 8881/06 נאגח נ' המנהל האזרחי ביהודה ושומרון, תק-על 2007(1), 4077.

סמכותו של המפקד הצבאי באזור לאשר או לדחות בקשות להעתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש:

34. עם כניסת צה"ל לאזור יהודה והשומרון ולאזור חבל עזה, בשנת 1967, הוכרזו שטחים אלה כשטחים סגורים, אשר הכניסה אליהם והיציאה מהם טעונות היתר מאת מפקד כוחות צה"ל באזור, וזאת על פי צו בדבר סגירת האזור (אזור חבל עזה) (מס' 144), התשכ"ח - 1968, וצו בדבר שטחים סגורים (אזור הגדה המערבית) (מס' 34), תשכ"ז - 1967.
35. לאחר הכרזת שטחי עזה ואיו"ש כשטחים סגורים ניתן לתושבי עזה, שהחזיקו היתר ליציאה מאזור חבל עזה, היתר כניסה כללי לאיו"ש, וזאת מכוח היתר כניסה כללי (תושבי אזורים מוחזקים) (מס' 5) (יהודה והשומרון), תשל"ב - 1972. במקביל הוצא היתר יציאה כללי מאזור חבל עזה המתיר לתושבי אזור חבל עזה לצאת את אזור חבל עזה בכפוף לתנאים מסוימים (היתר יציאה כללי (רצועת עזה) (מס' 2), תשל"ב - 1972).
36. היתר כניסה כללי זה הותלה בהוראה בדבר התלית היתר כניסה כללי (תושבי אזורים מוחזקים) (מס' 5) (הוראת שעה) (יהודה והשומרון), התשמ"ח - 1988. הוראה מתלה זו, האוסרת על תושבי עזה להיכנס לאיו"ש ולשהות שם ללא היתר אישי ממפקד צבאי או מטעמו, עומדת בתוקף עד היום.
37. מן האמור לעיל עולה כי בהתאם לתחיקת הביטחון השוררת, אזור יהודה והשומרון הינו שטח סגור אשר הכניסה אליו והיציאה ממנו אסורות אלא בהיתר פרטני של מפקד כוחות צה"ל באזור או מי שהוסמך על ידו.
38. בכל הנוגע לרצועת עזה, הרי שכידוע, במהלך החודשים אוגוסט-ספטמבר 2005 יישמה מדינת ישראל את התוכנית להתנתקות מאזור חבל עזה. עם השלמת התכנית ולאחר יציאת אחרון חיילי צה"ל את הרצועה, ביום 12.9.05, הוצא מנשר של מפקד כוחות צה"ל באזור המודיע על סיומו של הממשל הצבאי באזור.
39. קביעת אזור יהודה והשומרון (ובעבר גם אזור חבל עזה) כשטח סגור וממילא גם השיקולים בדבר התרת כניסה, שהייה ויציאה מן האזור, יסודם, בין היתר, בשיקולי בטחון, דהיינו חשש לקיום סיכון בטחוני העלול להיגרם כתוצאה ממתן אפשרות של כניסה חופשית לאזור ויציאה חופשית ממנו, העלולים להיות מנוצלים לקיום קשרים עם ארגונים עוינים למטרות שונות (אימונים צבאיים, גיוס, העברת מידע, פקודות, משימות, אמל"ח וכיו"ב) ולביצוע פעילות טרור.

40. במסגרת הפעלת שיקול הדעת של המפקד הצבאי בכל הנוגע להתרת כניסה לאזור, שהייה בו ויציאה ממנו, הוא מצווה לשקול את מידת הסיכון הביטחוני הכרוך בהיענות לבקשה, כולה או מקצתה, וזאת על מנת למנוע מן המבקשים ניצול לרעה של חופש התנועה מהאזור אל מחוץ לו ובחזרה. כן מצווה הוא לשקול את אינטרס העל החיוני של שמירת ביטחון האזור מחד גיסא, ורצונו של תושב האזור לצאת את האזור לצורך זה או אחר, מאידך גיסא.

העתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש:

41. כמפורט לעיל, שטח איו"ש הוכרז שטח צבאי סגור. לפיכך, כל מי שאינו תושב קבוע באיו"ש נדרש לקבל היתר לכניסה ושהייה באזור. בהתאם לכך, אף העתקת מקום המגורים באופן קבוע מעזה לאיו"ש מחייבת קבלת אישור מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, על-פי בקשה לשינוי מען שמעבירה הרשות הפלסטינית בשם התושב.

42. אשר על כן, מי שהותרה כניסתם לאיו"ש וביקשו להעתיק את מקום מגוריהם באופן קבוע לתחומי איו"ש נדרשו לקבל את אישור המשיבים לכך, ורק לאחר שניתן אישור זה, התגבשה, למעשה, העתקת מקום המגורים, והשהייה הקבועה באיו"ש הפכה לחוקית.

43. תוקפו של היתר מעבר שניתן למי שאינם תושבי איו"ש ואשר המפקד הצבאי החליט לאשר את ביקורם באיו"ש לצורך מטרה זו או אחרת, פג בתום תוקף ההיתר, או כאשר מומשה המטרה שלשמה ניתן ההיתר וכן כאשר הוטל סגר. במועד זה נדרש התושב שהחזיק בהיתר לשוב לאזור שממנו הגיע ושהותו באיו"ש לא הותרה עוד. ביטול היתר המעבר לא חל כמובן על מי שהמפקד הצבאי אישר את העתקת מקום מגוריו לאיו"ש, שכן אז הפך הוא לתושב קבע באיו"ש והדבר נרשם אף במרשם האוכלוסין של האזור.

44. הסכם הביניים בין ישראל לבין אש"ף לא שינה מצב עניינים זה.

ביום 28.9.95 נחתם בווינגטון הסכם הביניים הישראלי - פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (להלן - הסכם הביניים) בין מדינת ישראל לבין אש"ף. הסכם הביניים קובע, בין השאר, הוראות בדבר העברת סמכויות מסוימות כמפורט שם מן המפקד הצבאי אל הרשות הפלסטינית.

שיקולי הביטחון תופסים מקום נכבד בכל ההסכמים המדיניים עם הרשות הפלסטינית ושוזורים כחוט השני בנוסחי ההסכמים האמורים. ההסכמים כולם כפופים לעקרון לפיו יש למדינת ישראל אחריות ביטחונית כוללת למעטפת של האזור ולמעברים. למדינת ישראל מסורה האחריות להגנה מפני איומי חוץ וכן האחריות הכוללת לביטחונם של הישראלים ולביטחון אותם האזורים שנותרו נתונים בתפיסה לוחמתית.

הנה כי כן, גם על פי הסכם הביניים וגם על פי הוראות הדין התקף באזור (תחיקת הביטחון) נותרה בידי מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, הסמכות למנוע כניסה ויציאה של תושבים לאזור ומהאזור, מטעמי ביטחון, ולא חל שינוי בעצם קיומה של הסמכות האמורה.

45. הסכם הביניים עוגן בתחיקת האזור במנשר בדבר ישום הסכם הביניים (יהודה ושומרון) (מס' 7), התשנ"ו - 1995.

סעיף 6 למנשר קובע, כי מפקד כוחות צה"ל באזור יוסיף להיות בעל כוחות ותחומי אחריות, בין היתר, בתחומי האחריות שלא הועברו למועצה. עוד קובע סעיף 6 למנשר כי קביעת מפקד כוחות צה"ל כי כוחות ותחומי אחריות מוסיפים להיות בידו תהיה מכרעת לעניין זה.

העתק מנשר מס' 7 מצורף ומסומן מ/ש/9.

46. יצוין, כי במהלך השנים דן בית משפט נכבד זה בעתירות רבות שעניינן בסמכות המפקד הצבאי למנוע כניסה ויציאה מתחומי האזור. בפסיקה זו אישר בית המשפט הנכבד, פעם אחר פעם, את תוקפה המשפטי של תחיקת הביטחון, ובתוך כך נתן דעתו למסגרת שיקול הדעת ותוכן שיקולי הבטחון ששוקלים המפקדים הצבאיים באזור בעת החלטתם על תנועת תושבים אל מחוץ לאזור או לתוכו.

ר' לדוגמה בג"צ 9293/01 חה"כ מוחמד ברכה נ' שר הביטחון, פ"ד נו(2), 509, עמ' 515-516, כדלקמן:

"בצו בדבר סגירת האזור (אזור חבל עזה) (מס' 144), התשכ"ח-1968, שהוצא על ידי מפקד כוחות צה"ל באזור, נקבע כי לשם "קיום הממשל התקין והביטחון באזור", "האזור כולו יהיה שטח סגור" (סעיף 1 לצו). כן נקבע, כי: "לא ייכנס אדם לאזור ולא יצא ממנו, אלא ברישיון ממנו או ממי שיוסמך לכך בכתב על ידי, או בהתאם להוראותיו של היתר כללי שיוצא על ידי... אכן, אין חולק בעתירה שבפנינו אודות סמכותו של מפקד האזור להוציא צוים מעין אלה או למנוע כניסה ויציאה מתחומי השטח הסגור." (ההדגשה הוספה).

47. כן ר' בג"צ 709/88 ראפת צובחי מוחמד טייב נ' ראש המנהל האזרחי, תק-על 88(3), 138, עמ' 139, כדלקמן:

"כבר נאמר על כך בבית משפט זה (בג"ץ 66/80, לא פורסם): "לא ראינו מקום להתערבותו של בית משפט זה בשיקול דעתו של מפקד האזור. כאשר בוחנת רשות מנהלית בשטח המינהל הצבאי בקשה ליציאה מן האזור או לכניסה לתוכו, רשאית היא לשוות לנגד עיניה את הסיכונים הביטחוניים הכרוכים בהיענות לבקשה. לצורך כך די בחשד סביר כדי לשמש בסיס לסירוב להענקת רישיון ואין זה תנאי מוקדם להפעלת הסמכות כי יהיה בפני הרשות, אותה שעה, חומר ראיות אשר יכול היה לבסס הרשעה בדין בבית משפט. המשיב מופקד על שלומו ובטחונו של האזור וספק בעניין כשרותו ואמינותו של העותר בכל הנוגע לקשריו עם מחבלים יכול להטות את כפות המאזניים לרעתו כאשר מדובר על היתר לתנועה חופשית אל מקומות היכולים לשמש למפגש עם שליחים של ארגוני הטרור. אין לכן לומר כלל ועיקר כי השיקולים שהובאו בחשבון במקרה דנן אינם בגדר שיקולים ענייניים, או כי דרושה הייתה מידת הוכחה רבה יותר לצורך הכרעה מנהלית מן הסוג שנדון כאן". (ההדגשה הוספה).

48. נוכח האמור לעיל, המשיבים מופקדים על שמירת הביטחון באזור ובכל המעברים (חיצוניים ופנימיים) והללו נותרו בהתאם להסכם באחריות ביטחונית ישראלית, הכוללת את הסמכות למנוע את הכניסה לאזור יהודה והשומרון של מי שאינו תושב אזור זה.

49. הסכם הביניים אינו מתייחס באופן ישיר לשאלת המעבר בין האזורים לצורך השתקעות (ישנה התייחסות לצד הטכני של המעבר בין עזה לאיו"ש, קרי - סוגיית המעבר הבטוח). פרשנות המפקד הצבאי את ההסכם הייתה והינה כי הסמכות לאשר השתקעות קבע באיו"ש נתונה בידינו, כפי שהיה טרם כניסת הסכם הביניים לתוקף. פרשנות זו הוצגה לצד הפלסטיני מייד עם יישום ההסכם וכך פעלו הצדדים באופן שוטף עד ספטמבר 2000. בכל אותן שנים נהגה ישראל לאשר, בהתאם לבקשות שהועברו מטעם הרשות הפלסטינית, ובהעדר מניעה ביטחונית, העתקת מקום מגורים והשתקעות באיו"ש.

בספטמבר 2000, נוכח פרוץ האירועים הביטחוניים, הפסיקה ישראל לאשר מעבר של פלסטינים מעזה לאיו"ש וכן העתקת מקום מגורים לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.

50. אשר על כן, דרישת המשיבים כי העתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש דרך קבע, תיעשה רק באישורם איננה דרישה חדשה. כך נהגו המשיבים מזה שנים, לפני כינון הסכם הביניים, ואף לאחר כינונו של הסכם זה, בתיאום עם הרשות הפלסטינית.

51. נוכח האמור לעיל, אין כל פגם בעמדת המשיבים שלפיה נדרש אישורם להעתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש, וכי בלא אישור זה ההשתקעות באיו"ש הינה שלא כדין.
- המשיבים מוסמכים לאשר או לסרב לאשר העתקת מקום מגורים, וסמכות זו אף הופעלה במשך השנים שקדמו להסכם הביניים עם הרשות הפלסטינית ובמשך השנים שמאז כינונו של הסכם הביניים בתיאום עם הצד הפלסטיני, כמפורט לעיל.
52. בשולי הדברים נזכיר, כי עמדתם של העותרים גורסת כי איו"ש ורצועת עזה הן יחידה טריטוריאלית אחת, ולפיכך יש להתייחס לשני האזורים כאל שטח אחד. על כן, לשיטתם של העותרים, תושב עזה כלל אינו נדרש להיתר לשם מעבר לאיו"ש או השתקעות שם. לטיעונים אלו לא היה מקום אף לפני יישומה של תכנית ההתנתקות, אולם עתה, משהשתנה המצב המשפטי (כמו גם המצב המדיני-בטחוני) ברצועת עזה בצורה מהותית, ברי כי טיעונים אלה של העותרים ודאי אינם תקפים עוד.
53. כיום, לאחר יציאת כוחות צה"ל מרצועת עזה, אין ישראל שולטת עוד בגבול בין רצועת עזה למצרים, ולפיכך אין היא שולטת עוד למעשה על כניסה של אנשים וכן על מעבר אמצעים וטובין כאלה ואחרים לעזה. קבלת טענה לפיה אין ישראל רשאית למנוע מעבר תושבי עזה לאיו"ש והשתקעותם שם כרוכה בסיכונים מרחיקי לכת, במישור הביטחוני והמדיני כאחד.
54. יצויין, כי בית המשפט הנכבד אישר לא אחת עמדת המשיבים המונעת מעברם של תושבי עזה לאיו"ש. כך למשל ר' בעניין זה בג"ץ 7960/04 מחמד מוסא אלראזי ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל - חבל עזה, תק-על 2004(3), 3384, שם דחה בית המשפט הנכבד עתירתם של תושבי עזה שביקשו כי יותר מעברם לאיו"ש לשם לימודיהם, וקבע, כדלקמן:

"עשרת העותרים הם צעירים תושבי עזה המבקשים ללמוד את מקצוע הריפוי בעיסוק. בהיעדר מסגרת מתאימה ללימוד המקצוע האמור באזורם נרשמו העותרים לחוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת בית-לחם. האוניברסיטה קיבלה אותם, אך המשיב - שאליו פנו העותרים בבקשה להתיר את יציאתם מאזור חבל עזה לאזור יהודה והשומרון - דחה את בקשתם. כנגד החלטה זו מופנית העתירה.

את החלטתו, שלא להיענות לבקשת העותרים, סמך המשיב על הערכת גורמי הביטחון כי ביציאתם מאזורם - ובעיקר בכוננתם לשהות לצורך לימודיהם בבית-לחם - גלומים סיכונים לביטחון המדינה ולביטחון האזורים. בתגובה בכתב מטעמו הבהיר המשיב, כי עמדתו אינה מבוססת על אבחון פרטני המתייחס לכל אחד ואחד מן העותרים באופן אישי, אלא על הערכת גורמי הביטחון כי

די ב"פרופיל הסיכון" שאליו משתייכים העותרים כדי להקים יסוד לחשש כי ארגוני הטרור הפועלים באזור חבל עזה ינצלו את יציאתם לבית-לחם לביצוע פיגועים בשטחי ישראל ובאזור יהודה והשומרון... הגענו לכלל מסקנה כי בנסיבות הקשות השוררות לעת הזאת אין להתערב בהחלטת המשיב. הננו נכונים להניח כי לפחות חלק מן העותרים ביקשו לצאת לבית-לחם במטרה ללמוד שם, ולא לשום מטרה אחרת. עם זאת שוכנענו כי בהתרת יציאתם מאזור חבל עזה כרוך סיכון מהותי לביטחון הציבור בישראל ובאזורים. למען השלמות נציין, כי בתשובה לשאלתנו הבהיר בא-כוח המדינה כי בכפוף לבדיקה פרטנית וקביעת התנאים לכך, אין למשיב התנגדות עקרונית ליציאת העותרים, או מי מהם שיהיה מעוניין בכך, ללימודים אקדמיים בחוץ-לארץ, לרבות ירדן או מצרים. ככל שמי מהעותרים מעוניין באפשרות זו, בידו לשוב ולפנות למשיב בבקשה מתאימה. כן יש לקוות, שעם שינוי העתים יהיה בידי אלה מן העותרים, שמטרתם היחידה היא אכן ללמוד את מקצוע הריפוי בעיסוק, לחדש את בקשתם גם לעניין תוכניות הלימוד באוניברסיטת בית-לחם. העתירה נדחת. (ההדגשות הוספו).

55. באותו המקרה אישר בית המשפט הנכבד את עמדת המשיבים אף שבידי המשיבים לא היה מידע מודיעיני פרטני המתייחס לכל אחד ואחד מהמבקשים לעבור לאיו"ש.
56. המשיבים סבורים, כי למפקד הצבאי של אזור יהודה והשומרון נתון שיקול דעת רחב בהחלטה על מתן כניסה לאלו שאינם תושבי אזור יהודה והשומרון הרשומים לשטח האזור. הדברים נכונים מכוח קל וחומר, כאשר מדובר בבקשה להשתקעות באיו"ש.

שינוי מען למול השתקעות:

57. בעתירה בבג"ץ 660/08 טוענים העותרים כי כל המבוקש על ידם למעשה, הוא לאפשר לעותרת בבג"ץ 660/08 "לעדכן את כתובתה הרשומה בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני, שבידי ישראל, בהתאם לכתובתה הנכונה והאמיתית" (סעיף א' למבוא לעתירה).
58. העותרים מפנים בטעוניהם להוראות סעיף 28 לנספח האזרחי של הסכם הביניים, לפיו הועברה סמכות ניהול מרשם האוכלוסין הפלסטיני למועצה הפלסטינית, אשר מחוייבת לעדכן את הצד הישראלי על שינויים במרשמה.

59. המשיבים יטענו כי טענה זו הינה טענה מיתממת, שכן בקשת העותרת בבג"ץ 660/08, כמו גם בקשת העותרת בעתירות הנוספות בעניין זה, איננה רק בגדר בקשה לשינוי רישום המוען, כמוצג על ידי העותרים, כי אם הלכה למעשה, בקשה להעתיק את מקום מגוריה ומרכזה חייה מעזה לאיו"ש ולהשתקע באיו"ש, תוך מתן נפקות משפטית לכך. על כן הסוגיה שבפנינו חורגת מסוגיית ניהול המרשם גרידא.
- סוגייה זו, אינה מוסדרת בסעיף 28 להסכם הביניים אשר אינו מתייחס באופן ישיר לשאלת המעבר בין האזורים לצורך השתקעות (ההסכם כולל אך התייחסות לצד הטכני של המעבר בין עזה לאיו"ש, דהיינו - סוגיית המעבר הבטוח). כך למשל, ההוראה אליה מפנים העותרים בסעיף 18 לעתירה בבג"ץ 660/08, מתייחסת לניהול המרשם, ותו לא.
60. נמצאנו למדים אם כן, כי הסוגיה המהותית העומדת לפתחו של בית משפט נכבד זה במסגרת עתירות אלה, היא סוגיית השתקעות באיו"ש.
61. כפי שצויין לעיל, פרשנות מדינת ישראל את ההסכם הייתה ועודנה כי הסמכות לאשר כניסה ושהייה באיו"ש, וודאי שהסמכות לאשר השתקעות קבע באיו"ש נתונה בידי המפקד הצבאי, כפי שהיה טרם כניסת הסכם הביניים לתוקף.
- כאמור לעיל, כך הובהר גם לצד הפלסטיני מיז עם תחילת יישום הסכם הביניים, וכך נהגו הצדדים בפועל, הן עד פרוץ האירועים האלימים בשנת 2000, עת אושרו בקשות להעתיק את מקום מגורים כדבר שבשגרה (בכפוף להיעדר מניעה ביטחונית קונקרטי), והן מאז פרוץ האירועים, עת הוחלט לצמצם את מדיניות מתן האישורים למקרים חריגים הומניטאריים בלבד, כפי שיפורט להלן.
62. בנסיבות אלה, נקל להבין מדוע טענתה של העותרת בבג"ץ 660/08, לפיה די בכך שעדכנה את כתובתה אצל רשויות מרשם האוכלוסין ברשות הפלסטינית, אשר "יידעו" את הצד הישראלי על שינוי הרישום כאמור, על מנת להפוך אותה לתושבת איו"ש כדין, נטולת כל בסיס.
- העותרת (660/08) מעולם לא קיבלה ממפקד כוחות צה"ל באיו"ש או מי מטעמו, אשר הם הגורמים היחידים המוסמכים לעניין זה, בהתאם לתחיקת הבטחון התקפה, כל היתר להשתקעות באזור.
- בהיעדר היתר כאמור, העותרת אינה רשאית להעתיק את מגוריה ומרכז חייה מרצועת עזה לאיו"ש, ואין בהודעה טכנית מטעם הרשות הפלסטינית על שינוי רישום הכתובת, כדי להעלות או להוריד לעניין זה.
- לא למותר לציין בהקשר זה, כי בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד בעניינה של העותרת בבג"ץ 2680/07, הוסכם כי העותרת תעבור מרצועת עזה לאיו"ש לתקופה של חודשיים, במהלכה תפנה לרשות הפלסטינית בבקשה להעתיק את מקום מגורים, על פי הנהל (החלטה מיום 1.4.2007, אשר צורפה כנספח מש/2 לעיל).

הנה כי כן, אף לפי החלטה זו, אשר ניתנה בהתאם להסכמת הצדדים בעתירה בבג"ץ 2680/08, היה על העותרת לפנות בבקשה להעתקת מקום מגורים ולא להסתפק בהעברת הודעה על שינוי המען הרשום, וזאת, על פי הנוהל, דהיינו - העברת בקשה מנומקת להעתקת מקום מגורים אל דרג בכיר במשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית, אשר יעביר אותה, מטעם הרשות הפלסטינית, לאישורו של הצד הישראלי (כמוסבר לעיל).

העותרת לא עשתה כן, וחלף זאת, מנסה היא להשיג באמצעות שינוי רישום הכתובת, סעד מהותי של השתקעות באזור.

מדיניות המשיבים:

63. מדיניותו של מפקד האזור בעת הנוכחית, הינה ליתן היתרים להשתקעות באיו"ש בצמצום, ובכל מקרה, אך ורק בהתאם לפניה מסודרת מטעם הרשות הפלסטינית, בדרגיה הבכירים.
64. כפי שצויין לעיל, בספטמבר 2000, נוכח פרוץ האירועים הביטחוניים, הפסיקה ישראל לאשר העתקת מקום מגורים של פלסטינים מעזה לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.
- מדיניות זו מבוססת על נימוקים מדיניים וביטחוניים כאחד.
65. כך, עמדת המשיבים היתה כבר מאז ספטמבר 2000, כי במעבר של אוכלוסיה מרצועת עזה לאיו"ש טמון סיכון ביטחוני לאזור ולמדינת ישראל.
- לטעמם של המשיבים, אין כל הצדקה לכך שמדינת ישראל תיטול על עצמה סיכונים מסוג זה. הדברים במיוחד נכונים, נוכח המצב הביטחוני-מדיני השורר לעת הזו בפרט.
66. כידוע, מאז ספטמבר 2000, מתנהל נגד מדינת ישראל, אזרחיה ותושביה עימות מזוין. במסגרת העימות מבוצעים על ידי הצד הפלסטיני על מנגנוניו וארגוניו השונים פיגועים נגד החיים, הגוף והרכוש של אזרחים ותושבים ישראלים חפים מפשע, ובהם זקנים וילדים, גברים ונשים.
67. נוכח היותה של רצועת עזה שטח נפרד, המתוחם על ידי גדר ונוכח מאמצי גורמי הביטחון, מתקשים ארגוני הטרור לשלח מפגעים מתוך הרצועה לעבר ישראל, לשם ביצוע פיגועים ופעולות נוספות שיש בהם לסכן את ביטחון מדינת ישראל ותושביה.

יחד עם זאת, בשטח הרצועה קיימת תשתית טרור ענפה, אשר משקיעה מאמץ רב במציאת דרכים שונות ומשונות, להוצאת תשתית טרור אנושית מהאזור, וזאת לשם ביצוע פעולות אשר יש בהן לסכן את ביטחון המדינה ותושביה – אם בפעילויות מודיעין והכנה ואם בפעילויות טרור של עצמן.

בין היתר, עושים ארגוני הטרור מאמץ לפגוע במדינת ישראל באמצעות ירי טילים תלולי מסלול, חפירת מנהרות וכניסה לישראל דרך ארצות אחרות (למשל: יציאת גורמי טרור מרצועת עזה למצרים ומשם לישראל).

68. הדברים האמורים לעיל היו נכונים במידה רבה אף טרם ביטול הממשל הצבאי ויציאת צה"ל מרצועת עזה, אך בוודאי נכונים הם ביתר שאת לאחר יציאת כוחות צה"ל מהרצועה. האיומים האמורים הגיעו לשיאם לאחר השתלטותו האלימה של ארגון החמא"ס על הרצועה בחודש יוני 2007.

69. ההערכה העדכנית של גורמי הביטחון הינה כי לאור היותה של רצועת עזה אזור הנתון תחת שליטת ארגון החמאס, הפכה היא למוקד ידע בתחום הטרור, כמו גם מוקד לאגירת כמויות גדולות ביותר של אמצעי לחימה מתקדמים ופיתוח יכולות צבאיות חדשניות.

לארגוני הטרור ברצועת עזה מוטיבציה גבוהה להעתיק את הלחימה נגד ישראל לאיו"ש, ובכלל זה, בדרך של העברת ידע, יכולות צבאיות ומומחי חבלה מרצועת עזה לאיו"ש לצורך קידום ושדרוג פעילות זו.

על מנת לקדם מטרות אלה, קיימת תופעה שכיתה של גיוס תושבי רצועת עזה השוהים באיו"ש ותושבי רצועת עזה המתכוונים להגיע אליה, להם נגישות ליעדים אורחיים וצבאיים בישראל ובאיו"ש, נגישות אשר מטבע הדברים לא היתה להם ברצועת עזה, לשם פעילות צבאית ובכלל זה פיגועי התאבדות, חטיפה ועוד.

70. איום חמור נוסף הינו הסיכון להחדרת מומחי חבלה בעלי ידע בהכנת מטענים קטלניים וייצור נשק תלול מסלול.

71. עוד יצויין כי היו בשנים האחרונות מקרים בהם נעשה שימוש בתושבי עזה הנכנסים לאיו"ש על רקע בקשות הומניטאריות, למטרות עוינות (לעניין זה, ראו למשל דברים שנאמרו בבג"ץ 5429/07 רופאים לזכויות אדם נ' שר הביטחון, תק-על 2007(2) 5055 (2007)).

72. נוכח כל האמור לעיל, הערכת גורמי הביטחון היא, כי התרת מעבר חופשי בין עזה לאיו"ש בלא שיידרש כל אישור מטעם המפקד הצבאי לכך וכן התרת העתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש בלא צורך בקבלת אישור המפקד הצבאי, עלולה להיות מנוצלת על ידי תשתית הטרור הענפה ברצועת עזה כאמצעי למימוש רצונם העז של ארגוני הטרור לביצוע פעולות שיש בהן לסכן את ביטחון המדינה - רצון אותו הם מתקשים לממש בתנאים הקיימים, מתוך רצועת עזה עצמה, כיום.

73. על כן, עמדתם המקצועית הברורה והחד משמעית של גורמי הבטחון הינה כי מטעמי בטחון החלטיים, אין לאפשר השתקעות של תושבי רצועת עזה באיו"ש, למעט חריגים מצומצמים ביותר.

ככל שיהיה בכך צורך, יבקשו המשיבים להציג את המידע החסוי הרלוונטי העומד בבסיס עמדה זו בפני בית המשפט הנכבד, במעמד צד אחד ובדלתיים סגורות.

החריגים ההומניטאריים:

74. כאמור לעיל, מדיניות המשיבים הינה, כי אין מקום, לעת הזו לאשר העתקת מקום מגורים מעזה לאיו"ש, למעט במקרים חריגים והומניטאריים.

להלן נפרט את עמדתם של המשיבים באשר למהותם של המקרים החריגים, אשר בהם יאפשרו לתושבי רצועת עזה להשתקע באיו"ש, בכפוף כמובן, להעדר מניעה ביטחונית קונקרטית באותם מקרים.

75. כאמור, השיקול המנחה את המשיבים בבואם לקבוע חריגים למדיניות הכללית, שהתקבלה על רקע העימות המזוין, וכוונות ארגוני הטרור במסגרתו, כפי שפורט לעיל, הינו השיקול ההומניטארי.

76. בהתאם לאמור, בדיון שנערך בראשות סגן שר הבטחון במהלך חודש נובמבר 2008, הנחה סגן שר הבטחון כי גורמי תיאום הפעולה בשטחים, יפעלו בתיאום עם גורמי שירות הבטחון הכללי הרלוונטיים, לשם בחינת מקרים מתאימים שעשויים להחשב כמקרים הומניטאריים חריגים כאמור. בגדר מקרים אלו יכללו אך ורק מקרים של בני משפחה בקרבה ראשונה של תושבי איו"ש אשר בעניינם קיימות נסיבות הומניטאריות אוביקטיביות, בשלן אינם יכולים עוד להמשיך להתגורר ברצועת, והמענה לצרכיהם ההומניטאריים מצוי אך ורק באיו"ש.

כך למשל, במקרה של ילד צעיר אשר התגורר עם אחד מהוריו ברצועת עזה, התייתם מהורה זה ונותר ללא משפחה, למעט ההורה השני המתגורר באיו"ש.

משניתנה הנחייה זו על ידי הדרג המדיני, החלו המשיבים לפעול לשם גיבוש קריטריונים מפורטים לגבי המקרים העשויים להכלל בגדר האמור לעיל. כן עתיד הנוהל להתייחס לאופן בחינת הבקשות לאחר קבלתן מן הצד הפלסטיני, והליך הטיפול בבקשה, לרבות סוג האישור, תוקפו ועוד.

77. יצויין כי, הנחיית הדרג המדיני הייתה, **פי אין לראות בעצם קיומם של נישואין בין בני זוג שאחד מהם תושב איו"ש והשני תושב רצועת עזה, כנסיבות הומניטאריות חריגות כאמור, שכן בפני בני הזוג פתוחה האפשרות להתגורר יחדיו ברצועת עזה. במובן זה מימוש הזוגיות וחיי המשפחה אפשרי בשני האזורים בה במידה.**
78. מכל מקום, העותרים בעתירות שלפנינו אינם נכללים במקרים החריגים כאמור לעיל, ויכולים לממש את האינטרס לחיי משפחה, המוזכר בעתירותיהם, על ידי מגורים משותפים ברצועת עזה.
- לפיכך, עמדת המשיבים היא, כי עניינם של העותרים אינו עולה כדי מקרה הומניטארי חריג, אשר בו יתירו המשיבים השתקעות באיו"ש.
79. המשיבים יטענו, כי המדיניות על חריגיה, כמפורט לעיל, מהווה איוון ראוי בין צרכי הבטחון מחד גיסא, לבין הצורך להתחשב במקרים הומניטאריים פרטניים, בהם קיימות נסיבות הומניטאריות חריגות אשר לא מאפשרות עוד את המשך החיים ברצועה, מאידך גיסא.
- המשיבים יטענו עוד, כי במצב הביטחוני והמדיני השורר כיום, אשר מחייב להגביל באופן משמעותי את מעברם והשתקעותם של תושבי רצועת עזה באיו"ש, נישואין אינם מהווים כשלעצמם נסיבה כבדת משקל דיה על מנת לאפשר השתקעות של בן הזוג העזתי באיו"ש, על השלכותיה הביטחוניות הכבדות.
- הדבר נכון במיוחד לאור העובדה שבמקרים אלה, אין מניעה לכך (בהיעדר מניעה בטחונית פרטנית) שכן הזוג שהינו תושב איו"ש יעתיק מקום מגוריו לרצועת עזה, ובהתחשב בכך, שבעתיד יתכנו מקרים רבים של נישואין בין תושבי איו"ש לתושבי רצועת עזה, בהם תתבקש השתקעותם של בני הזוג העזתיים באיו"ש.
80. לנוכח כל האמור, יטענו המשיבים, כי עמדתם לפיה אין מקום להתיר את השתקעותן של העותרות באיו"ש, היא סבירה ביותר, וודאי שהינה מצויה במתחם הסבירות, והעותרים לא הצביעו על עילה כלשהי להתערבותו של בית המשפט הנכבד בעמדה זו.
81. אשר למדיניות המצומצמת הננקטת זה מכבר על ידי המשיבים בענין המעבר מעזה לאיו"ש ראו למשל בג"ץ 9657/07 גרבווע ואח' נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית ואח' (פורסם באתר בית המשפט) אשר ניתן ביום 24.7.2008, בו נאמר:

"העותרת 1, המתגוררת ברצועת עזה, מבקשת להיכנס לאזור יהודה ושומרון, תוך מעבר בתחום ישראל, על מנת לבקר שלושה מילדיה המתגוררים באזור יהודה ושומרון. מדובר בילדים בגילאים 17, 19 ו-23.

הרשות המוסמכת החליטה כי בנסיבות דהיום אין להתיר מעבר כאמור אלא במקרים חריגים וכי עניינה של העותרת I אינו בא בגדרם. על רקע המציאות הבטחונית הקיימת, במיוחד ברצועת עזה, לא מצאנו שנפל פגם בהחלטה שלא להיעתר לבקשתה של העותרת 1. המקרה הנוכחי שונה באופן מהותי ממקרים אחרים בהם קיימות נסיבות רפואיות חריגות וכדומה. יש לזכור, כי לעותרת 1 אין זכות קנויה להיכנס לישראל למטרה כלשהי, כולל מעבר לאזור יהודה ושומרון.

לפיכך, לאור הנסיבות הקיימות, העתירה נדחית."

82. עוד נציין, כי סוגיה זו של השתקעות תושבי עזה באיו"ש כרוכה בטבורה במערכת היחסים המדינית בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית. רוצה לומר: אופן יישום הסכם הביניים הינו שאלה מדיניות, כאשר הסכם הביניים כשלעצמו אינו מצמיח זכויות לפרטים מכווחו (השוו): פסק דינו של כב' השופט זמיר בבג"ץ 2829/96 סמהדנא נ' מדינת ישראל, תקדין (2)96, 36; החלטתו של כב' הנשיא ברק בדנג"ץ 5744/96 קראדה נ' שירות בתי הסוהר, תקדין (3)96 1312; פסק דינה של כב' השופטת דורנר בבג"ץ 8012/98 עתר נ' ראש ממשלת ישראל, תקדין (1)99 494).

83. בנסיבות אלה, כאשר שאלת מעבר תושבים מרצועת עזה לאיו"ש (וודאי שכך הוא במעבר לצרכי השתקעות), הינה שאלה מדינית הנוגעת למערכת היחסים בין הצדדים, אין מקום להתערבות בית המשפט הנכבד בעניינים אלו הנוגעים ליחסי החוץ של מדינת ישראל, אשך אופן ניהולם הינו פרוגטיבה של ממשלת ישראל.

84. באשר להתערבות בית המשפט הנכבד בסוגיות בעלות אופי מדיני מובהק, ר' בג"צ 4395/00 מטה מותקפי הטרור נ' ממשלת ישראל, תק-על 2000(2), 2243, שם דחה בית המשפט הנכבד עתירה שהוגשה נגד החלטתה המדינית של ישראל להורות על שחרור אסירים פלסטיניים במסגרת מחווה מדינית, וקבע, כדלקמן:

"על פי פסיקתו העקבית של בית משפט זה, לא יתערב בית המשפט בהחלטות ממשלה בעלות אופי מדיני מובהק, לרבות החלטות כדוגמת החלטת הוועדה".

85. כן ראו בשינויים המחויבים, את פסקי הדין הרבים של בית משפט נכבד זה, בהם מצא שלא להתערב במדיניות ישראל, בכל הנוגע לקבלת בקשות לרישיונות ביקור ולאיתוח משפחות באזורים הנתונים לשליטה צבאית ישראלית, מכיוון שהעניין מהווה חלק ממערכת היחסים המדינית בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית, והשאלות הן שאלות מדיניות. בין היתר, ראו בעניין זה פסק דינה של כב' השופטת דורנר בבג"ץ 8012/98 עתר נ' ראש ממשלת ישראל שהוזכר לעיל, בג"צ 2231/03 אלשלאדה נ' מפקד חטיבת בנימין, ובג"צ 5957/02 אעתדאל נ' מפקד חטיבת בנימין ועוד.

לסיכום

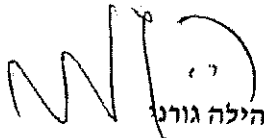
86. סוף דבר, המשיבים סבורים כי דינן של העתירות להידחות הן על סף (בשל חוסר נקיון כפיים ואי מיצוי הליכים) והן לגופן, מאחר והעותרים לא הצביעו על עילה כלשהי להתערב בעמדת המשיבים על פיה אין מקום להתיר את השתקעותן של העותרות באיו"ש.

87. אשר על כן, יתבקש בית המשפט לדחות את העתירות תוך חיוב העותרים בהוצאות המשיבים.

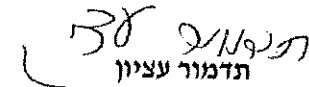
הודעה זו נתמכת בתצהירו של סא"ל פואד חלחל, רע"ן אג"ם במפקדת תיאום פעולות הממשלה בשטחים.

היום, ד' כסלו תשס"ט

01 דצמבר 2008

הילה גורן

סגנית בכירה לפרקליט המדינה

תנין עז
תדמור עציון

סגנית בכירה לפרקליט המדינה